

Allonvitseride ja sõdurite teenistuskäigu seadlus

Avaldatud RT 1939, 24, 182

1476

Tallinn, 1939

Riigi Trükikoja trükk ja kirjastus

Sisukord

Allohvitseride ja sõdurite teenistuskäigu seadlus

Avaldatud RT 1939, 24, 182

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

EA 27895

/a

I. JA. RÜG. ÜLEAJAT. KOGU
No 1496
2
RAAMATUKOJU

Tallinn, 1939

Riigi Trükikoja trükk ja kirjastus

355.21 (47.42B)

Allohviteid ja sõnute
teenistuskäigu seadlus

1991. aasta 12. detsember

Tallinn 1991

Riigi Trükkoda III 30 (707). 550.

Sisukord.

I.

1. o s a.

Üldeeskirjad § 1— 6 1

2. o s a.

Allohvitseride teenistuskäik.

1. peatükk — Üldeeskirjad	§ 7— 35	2
1. jagu — Üldnõuded allohvitseride kohta	§ 7— 9	2
2. „ — Allohvitseride liigitamine	§ 10— 22	2
3. „ — Allohvitseriks ülendamine	§ 23— 35	4
2. peatükk — Tegeliku sõjaväeteenistuse allohvitseride teenistuskäik rahu ajal	§ 36—160	5
1. jagu — Üldeeskirjad	§ 36— 37	5
2. „ — Allohvitseride ametikohtade liigitamine	§ 38— 41	6
3. „ — Kaadriallohvitseride teenistuskäik	§ 42—151	6
1. jaotis — Sõjamineisteriumis või sõjaväes teenivate kaadriallohvitseride teenistuskäik	§ 42—148	6
1. alljaotis — Kaadriallohvitseride koosseisu täiendamine	§ 42— 52	6
2. „ — Kaadriallohvitseride kõrgendamine auastmeis	§ 53— 69	8
3. „ — Kaadriallohvitseride määramine ametikohtadele	§ 70— 84	10
4. „ — Kaadriallohvitseride vabastamine ametikohtadelt	§ 85— 90	11
5. „ — Kaadriallohvitseride üleviimine	§ 91—101	12
6. „ — Kaadriallohvitseride lähetamine	§ 102—116	14
7. „ — Kaadriallohvitseride puhkused	§ 117—136	16
8. „ — Tingimused kõrvalametite pidamise suhtes	§ 137—138	19
9. „ — Kaadriallohvitseride vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest	§ 139—148	19
2. jaotis — Väljaspool Sõjamineisteriumi ja sõjaväge teenivate kaadriallohvitseride teenistuskäik	§ 149—151	21
4. jagu — Ajateenijate-allohvitseride teenistuskäik	§ 152	22
5. „ — Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud allohvitseride teenistuskäik	§ 153—160	22
3. peatükk — Tegeliku sõjaväeteenistuse allohvitseride teenistuskäik sõja ajal	§ 161—178	23
1. jagu — Üldeeskirjad	§ 161—169	23
2. „ — Allohvitseride kõrgendamine auastmeis sõja ajal	§ 170—178	23
4. peatükk — Reservallohvitseride teenistuskäik	§ 179—190	24
5. „ — Eruallohvitseridest	§ 191	26
6. „ — Allohvitseride degradeerimine ja reameheks alandamine	§ 192—199	26
1. jagu — Degradatsioon	§ 192—196	26
2. „ — Reameheks alandamine	§ 197—199	26
7. peatükk — Allohvitseride teenistuskirjade pidamine	§ 200—213	27
3. o s a.		
Sõdurite teenistuskäik.		
1. peatükk — Üldeeskirjad	§ 214—222	29
1. jagu — Sõdurite liigitamine	§ 214—219	29
2. „ — Sõdurite ametikohtade liigitamine	§ 220—222	29

2. peatükk — Tegelik sõjaväeteenistuse sõdurite teenistuskäik rahu ajal	§ 223—308	30
1. jagu — Ajateenijate-sõdurite teenistuskäik	§ 223—284	30
1. jaotis — Tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine	§ 223—224	30
2. „ — Ajateenijatele-sõduritele sõduri esimese auastme andmine ja nende kõrgendamine auastmeis	§ 225—230	30
3. „ — Ajateenijate-sõdurite määramine ametikohtadele	§ 231—242	30
1. alljaotis — Üldeeskirjad	§ 231—234	30
2. „ — Määramine XX astme ametikohtadele	§ 235—236	31
3. „ — Määramine XIX astme ja kõrgemaile ametikohtadele	§ 237—242	31
4. jaotis — Ajateenijate-sõdurite vabastamine ametikohtadelt	§ 243—246	32
1. alljaotis — Ülemate (vanemate) vabastamine	§ 243—245	32
2. „ — Ajutiste ülemate (vanemate) vabastamine	§ 246	32
5. jaotis — Ajateenijate-sõdurite üleviimine	§ 247—253	32
6. „ — Ajateenijate-sõdurite lähetamine	§ 254—267	33
1. alljaotis — Üldeeskirjad	§ 254—260	33
2. „ — Lähetamine teenistusalaste ülesannete täitmiseks	§ 261—262	34
3. „ — Lähetamine sõjalise hariduse täiendamiseks	§ 263	34
4. „ — Lähetamine ajutiseks teenimiseks	§ 264—267	34
7. jaotis — Ajateenijate-sõdurite puhkused	§ 268—282	35
1. alljaotis — Üldeeskirjad	§ 268—274	35
2. „ — Korraline puhkus	§ 275—276	36
3. „ — Erakorraline puhkus	§ 277	36
4. „ — Terviseparanduslik puhkus	§ 278—280	36
5. „ — Pühadepuhkus	§ 281	37
6. „ — Õppeasutiste ja kursuste õppetöö vaheaja arvestamine	§ 282	37
8. jaotis — Ajateenijate-sõdurite vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest	§ 283—284	37
2. jagu — Kaadrisõdurite teenistuskäik	§ 285—301	37
1. jaotis — Sõjaministeeriumis või sõjaväes teenivate kaadrisõdurite teenistuskäik	§ 285—300	37
1. alljaotis — Tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine	§ 285—287	37
2. „ — Auastmeis kõrgendamine	§ 288—289	38
3. „ — Ametikohtadele määramine ja neilt vabastamine	§ 290—293	38
4. „ — Üleviimine, lähetamine, puhkus ja kõrvalametite pidamise tingimused	§ 294—297	39
5. „ — Tegelikult sõjaväeteenistusest vabastamine	§ 298—300	39
2. jaotis — Väljaspool Sõjaministeeriumi ja sõjaväge teenivate kaadrisõdurite teenistuskäik	§ 301	39
3. jagu — Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud sõdurite teenistuskäik	§ 302—308	40
3. peatükk — Tegelik sõjaväeteenistuse sõdurite teenistuskäik sõja ajal	§ 309—315	40
4. „ — Reservsõdurite teenistuskäik	§ 316	41
5. „ — Erusõduritest	§ 317	41
6. „ — Sõdurite degradeerimine ja reamehiks alandamine	§ 318	41
7. „ — Sõdurite teenistusdokumentide pidamine	§ 319—332	41

4. o s a.

Sõjaväeorkestriõpilaste teenistuskäik.

1. peatükk — Teenistuskäik rahu ajal	§ 333—352	43
1. jagu — Tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine	§ 333—339	43
2. „ — Teenistuskäik	§ 340—347	44
3. „ — Tegelikult sõjaväeteenistusest vabastamine	§ 348—352	44
2. peatükk — Teenistuskäik sõja ajal	§ 353—356	45
3. „ — Sõjaväeorkestriõpilaste degradeerimine ja reamehiks alandamine	§ 357	46

II.

Üleminekukorra eeskirjad.

1. peatükk — Üldeskirjad	§ 1— 9	46
2. „ — Kaadriallohviteride kõrgendamine auastmeis	§ 10 — 21	47
1. jagu — Üldeskirjad	§ 10— 11	47
2. „ — Riviala-ametikohtadel teenivate kaadriallohviteride kõrgenda- mine auastmeis	§ 12— 16	48
3. „ — Eriala-ametikohtadel teenivate kaadriallohviteride kõrgenda- mine auastmeis	§ 17— 21	49
3. peatükk — Reservallohviteride kõrgendamine auastmeis	§ 22— 23	50

III—V

Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadluse muudatused	50
---	----

VI

Sisemäärustiku muudatused	54
-------------------------------------	----

VII

Seadluse jõustumise aeg ja seadlused, mis kaotavad kehtivuse	55
--	----

J. o. s.

Üldeskirjad

§ 1. Käesolev seadlus määrab allohviteride, sõdurite ja sõjaväe-
 kestriipilaste teenistuskäigu nii rahul kui ka sõja ajal.

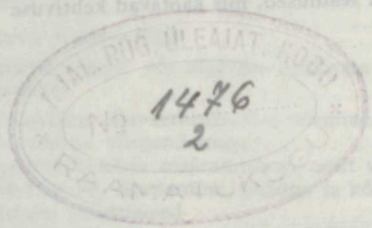
§ 2. Käesolevas seadluses alluvate allohviteride, sõdurite ja sõjaväe-
 kestriipilaste teenistuskäigu ajal.

- 1) diviisilemale ettenähtud õigused ja kohused on samuti Sõjamine-
 isteeriumi ja sõjaväe keskasutiste ülematel, Sõjavägede Nõukogu asjade-
 valitsel, Sõjavägede Õppeasutiste ülemal, Merijõudude juhatajal,
 Ohukaitse ülemal, Kaitseliidu ülemal ja Piirivalve ülemal;
- 2) sõjaväerüütkonnalemale ettenähtud õigused ja kohused on kõigil
 ülematel, kelle ametikohtadele on koosseisudes ette nähtud IV aste;
- 3) väeasulemale ettenähtud õigused ja kohused on kõigil ülematel,
 kelle ametikohtadele on koosseisudes ette nähtud V, VI või VII aste.

§ 3. Käesolevas seadluses tärgustatud väeas ja mõnede alla kuuluvad Sõja-
 ministeeriumi, sõjaväe, kaitseliidu ja piirivalve üksused, asutused ja keskasu-
 tiste osakonnad, millede ülemate ametikohtadele on koosseisudes ette nähtud
 V, VI või VII aste.

§ 4. Iga allohviteri, sõdur ja sõjaväe kestriipilane on kohustatud
 pidama sõjaväes asjaolusid ja ülesandeid, millede välisdoos pidamine on ette
 nähtud kehtiva eeskirjaga või ülemuse korraldusega. See kohustus on kehtiv
 nii allohviteri, sõduri või sõjaväe kestriipilaste teenistuses sõjaväeteenistuses
 oles kui ka pärast tema tegelekust sõjaväeteenistusest vabastamist.

1. peatiks — I. peatiks	1 — 9	10
2. peatiks — II. peatiks	10 — 17	17
3. peatiks — III. peatiks	17 — 21	21
4. peatiks — IV. peatiks	21 — 23	23
5. peatiks — V. peatiks	23 — 24	24
6. peatiks — VI. peatiks	24 — 25	25
7. peatiks — VII. peatiks	25 — 26	26
8. peatiks — VIII. peatiks	26 — 27	27
9. peatiks — IX. peatiks	27 — 28	28
10. peatiks — X. peatiks	28 — 29	29
11. peatiks — XI. peatiks	29 — 30	30
12. peatiks — XII. peatiks	30 — 31	31
13. peatiks — XIII. peatiks	31 — 32	32
14. peatiks — XIV. peatiks	32 — 33	33
15. peatiks — XV. peatiks	33 — 34	34
16. peatiks — XVI. peatiks	34 — 35	35
17. peatiks — XVII. peatiks	35 — 36	36
18. peatiks — XVIII. peatiks	36 — 37	37
19. peatiks — XIX. peatiks	37 — 38	38
20. peatiks — XX. peatiks	38 — 39	39
21. peatiks — XXI. peatiks	39 — 40	40
22. peatiks — XXII. peatiks	40 — 41	41
23. peatiks — XXIII. peatiks	41 — 42	42
24. peatiks — XXIV. peatiks	42 — 43	43
25. peatiks — XXV. peatiks	43 — 44	44
26. peatiks — XXVI. peatiks	44 — 45	45
27. peatiks — XXVII. peatiks	45 — 46	46
28. peatiks — XXVIII. peatiks	46 — 47	47
29. peatiks — XXIX. peatiks	47 — 48	48
30. peatiks — XXX. peatiks	48 — 49	49
31. peatiks — XXXI. peatiks	49 — 50	50
32. peatiks — XXXII. peatiks	50 — 51	51
33. peatiks — XXXIII. peatiks	51 — 52	52
34. peatiks — XXXIV. peatiks	52 — 53	53
35. peatiks — XXXV. peatiks	53 — 54	54
36. peatiks — XXXVI. peatiks	54 — 55	55
37. peatiks — XXXVII. peatiks	55 — 56	56
38. peatiks — XXXVIII. peatiks	56 — 57	57
39. peatiks — XXXIX. peatiks	57 — 58	58
40. peatiks — XL. peatiks	58 — 59	59
41. peatiks — XLI. peatiks	59 — 60	60
42. peatiks — XLII. peatiks	60 — 61	61
43. peatiks — XLIII. peatiks	61 — 62	62
44. peatiks — XLIV. peatiks	62 — 63	63
45. peatiks — XLV. peatiks	63 — 64	64
46. peatiks — XLVI. peatiks	64 — 65	65
47. peatiks — XLVII. peatiks	65 — 66	66
48. peatiks — XLVIII. peatiks	66 — 67	67
49. peatiks — XLIX. peatiks	67 — 68	68
50. peatiks — L. peatiks	68 — 69	69
51. peatiks — LI. peatiks	69 — 70	70
52. peatiks — LII. peatiks	70 — 71	71
53. peatiks — LIII. peatiks	71 — 72	72
54. peatiks — LIV. peatiks	72 — 73	73
55. peatiks — LV. peatiks	73 — 74	74
56. peatiks — LVI. peatiks	74 — 75	75
57. peatiks — LVII. peatiks	75 — 76	76
58. peatiks — LVIII. peatiks	76 — 77	77
59. peatiks — LIX. peatiks	77 — 78	78
60. peatiks — LX. peatiks	78 — 79	79
61. peatiks — LXI. peatiks	79 — 80	80
62. peatiks — LXII. peatiks	80 — 81	81
63. peatiks — LXIII. peatiks	81 — 82	82
64. peatiks — LXIV. peatiks	82 — 83	83
65. peatiks — LXV. peatiks	83 — 84	84
66. peatiks — LXVI. peatiks	84 — 85	85
67. peatiks — LXVII. peatiks	85 — 86	86
68. peatiks — LXVIII. peatiks	86 — 87	87
69. peatiks — LXIX. peatiks	87 — 88	88
70. peatiks — LXX. peatiks	88 — 89	89
71. peatiks — LXXI. peatiks	89 — 90	90
72. peatiks — LXXII. peatiks	90 — 91	91
73. peatiks — LXXIII. peatiks	91 — 92	92
74. peatiks — LXXIV. peatiks	92 — 93	93
75. peatiks — LXXV. peatiks	93 — 94	94
76. peatiks — LXXVI. peatiks	94 — 95	95
77. peatiks — LXXVII. peatiks	95 — 96	96
78. peatiks — LXXVIII. peatiks	96 — 97	97
79. peatiks — LXXIX. peatiks	97 — 98	98
80. peatiks — LXXX. peatiks	98 — 99	99
81. peatiks — LXXXI. peatiks	99 — 100	100

Allohvitseride ja sõdurite teenistuskäigu seadlus.

Antud Vabariigi Presidendi poolt 20. märtsil 1939.

Alus: Riigikaitse rahuaegse korralduse seaduse (RT 1938, 29, 234) § 19.

I

1. osa.

Üldeeskirjad.

§ 1. Käesolev seadlus määrab allohvitseride, sõdurite ja sõjaväeorkestriõpilaste teenistuskäigu nii rahu kui ka sõja ajal.

§ 2. Käesolevas seadluses alluvate allohvitseride, sõdurite ja sõjaväeorkestriõpilaste teenistuskäigu alal:

- 1) diviisiülemale ettenähtud õigused ja kohused on samuti Sõjamineisteriumi ja sõjaväe keskasutiste ülematel, Sõjavägede Nõukogu asjadevalitsejal, Sõjavägede Õppeasutiste ülemal, Merejõudude juhatajal, Õhukaitse ülemal, Kaitseliidu ülemal ja Piirivalve ülemal;
- 2) sõjaväeringkonnaülemale ettenähtud õigused ja kohused on kõigil ülematel, kelle ametikohtadele on koosseisudes ette nähtud IV aste;
- 3) väeosaulemale ettenähtud õigused ja kohused on kõigil ülematel, kelle ametikohtadele on koosseisudes ette nähtud V, VI või VII aste.

§ 3. Käesolevas seadluses tarvitatud väeosa mõiste alla kuuluvad Sõjamineisteriumi, sõjaväe, kaitseliidu ja piirivalve üksused, asutised ja keskasutiste osakonnad, millede ülemate ametikohtadele on koosseisudes ette nähtud V, VI või VII aste.

§ 4. Iga allohvitser, sõdur ja sõjaväeorkestriõpilane on kohustatud pidama saladuses asjaolusid ja andmeid, millede saladuses pidamine on ette nähtud kehtiva eeskirjaga või ülemuse korraldusega. See kohustus on kehtiv nii allohvitseri, sõduri või sõjaväeorkestriõpilase tegelikus sõjaväeteenistuses olles kui ka pärast tema tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamist.

§ 5. Erandid allohvitseride, sõdurite ja sõjaväeorkestriõpilaste teenistuskäigu kohta on ette nähtud vastavates seadlustes.

§ 6. Allohvitseride, sõdurite ja sõjaväeorkestriõpilaste teenistuskäigu üksikasju, kuivõrd need on määramata seadlustega, normeeritakse Sõjavägede Juhataja poolt antavate eeskirjadega.

2. osa.

Allohvitseride teenistuskäik.

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

1. jagu.

Üldnõuded allohvitseride kohta.

§ 7. Allohvitser on sõjaväe noorem juht, kes on omandanud vastava sõjalise ettevalmistuse väiksemate üksuste juhtimise ja väljaõppe alal, või sõjaväe ametimees, kes on omandanud nõutavad teadmused ja oskused teenimiseks vastavatel ametikohtadel.

§ 8. Allohvitserikutse nõuab allohvitserilt kogu tema mõistuse, tahte ja jõu pühendamist oma ülesannetele ning kõhklematut tegutsemist nende täitmisel.

§ 9. Allohvitseriks võib olla ainult aus ja laitmatu käitumisega kodanik, kes tunnustab põhiseaduslikku riigikorda.

Allohvitserilt nõutavad iseloomustavad omadused on: isamaa-armastus, vaprus, kohusetruudus, ausus, kainus, viisakus ja kokkuhoidlikkus riigivaraga ümberkäimisel.

2. jagu.

Allohvitseride liigitamine.

§ 10. Allohvitsere liigitatakse:

- 1) väeliigilise ettevalmistuse järgi;
- 2) erialase ettevalmistuse järgi;
- 3) sõjalise ettevalmistuse ulatuse järgi;
- 4) auastmete järgi;
- 5) sõjaväeteenistusliku seisundi järgi.

§ 11. Väeliigilise ettevalmistuse järgi (§ 10 p. 1) allohvitserid jagunevad vastavate väeliikide allohvitserideks.

Vastava väeliigi allohvitseriks loetakse allohvitser, kes on omandanud selle väeliigi alal allohvitserilt nõutava ettevalmistuse.

§ 12. Erialase ettevalmistuse järgi (§ 10 p. 2) allohvitserid jagunevad vastavate erialade allohvitserideks.

Vastava eriala allohvitseriks loetakse allohvitser, kes on omandanud selle eriala ametikohtadel teenimiseks allohvitserilt nõutava ettevalmistuse.

§ 13. Allohvitser, kes on omandanud nõutava ettevalmistuse mitme väeliigi alal või mitmel erialal, jääb edasi iga selle väeliigi või eriala allohvitseriks, kus ta on omandanud allohvitserilt nõutava ettevalmistuse.

§ 14. Sõjalise ettevalmistuse ulatuse järgi (§ 10 p. 3) allohvitserid jagunevad:

- 1) kutseallohvitserideks;
- 2) täiendusallohvitserideks;
- 3) administratiivallohvitserideks.

Kutseallohvitserideks loetakse allohvitserid, kes on lõpetanud vähemalt kutseallohvitseride ettevalmistamiseks korraldatud kursuse või on omandanud Sõjavägede Juhataja poolt vastavaks tunnustatud väeliigilise ettevalmistuse.

Täiendusallohvitserideks loetakse allohvitserid, kes on lõpetanud vähemalt täiendusallohvitseride ettevalmistamise kursuse väeosas või on õiendanud katsed vastavas ulatuses või on ülendatud allohvitseriks vahvuse eest.

Administratiivallohvitserideks loetakse allohvitserid, kes väeliigilise ettevalmistuse ulatuses pooltest ei kuulu kutseallohvitseride ega täiendusallohvitseride liiki.

§ 15. Allohvitseride ettevalmistamise alused ja korra määrab Sõjavägede Juhataja.

§ 16. Auastmete järgi (§ 10 p. 4) allohvitserid jagunevad:

Maa- ja lennuväes:

- 1) vanemveebel
- 2) veebel
- 3) nooremveebel
- 4) vanemseersant
- 5) seersant
- 6) nooremseersant

Mereväes:

- 1) vanemveebel
- 2) veebel
- 3) nooremveebel
- 4) vanemmaat
- 5) maat
- 6) nooremmaat

§ 17. Administratiivallohvitseride liiki kuuluvus tähendatakse ära ametlikus kirjavahetuses allohvitseri auastme ees lühendiga „admin.“.

Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli õpilase, samuti pärast Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli aspirandina lõpetamist väeosas juhtimispraktikal või mereväes navigatsioonis viibiva allohvitseri auastme ees tarvitatakse nimetust „aspirant“.

Ettevalmistamiseks kutseohvitseriks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud Sõjakooli aspirantideklassi või Lennukooli lõpetanud allohvitseri auastme ees tarvitatakse nimetust „portupei-aspirant“.

Sõjaväelenduri kutses kinnitatud allohvitserid võivad sõjaväelenduri kutse omamist ära tähendada ametlikus kirjavahetuses auastme järel nimetusega „sv. lendur“.

§ 18. Maaväe või lennuväe allohvitser, kes on saanud nõutava väeliigilise ettevalmistuse mereväe alal ja on määratud teenima mereväkke, nimetatakse ümber tema senisele auastmele vastavasse mereväe allohvitseri auastmesse.

Mereväe allohvitser, kes on saanud nõutava ettevalmistuse mõne teise väeliigi alal ja on määratud teenima sellesse teise väeliiki, nimetatakse ümber tema senisele auastmele vastavasse maa- ja lennuväe allohvitseri auastmesse.

Auastmes ümbernimetamise otsustab üleviimist otsustav ülem.

§ 19. Sõjaväeteenistusliku seisundi järgi (§ 10 p. 5) allohvitserid jagunevad:

- 1) tegeliku sõjaväeteenistuse allohvitserideks;
- 2) reservallohvitserideks;
- 3) eruallohvitserideks.

§ 20. Tegeliku sõjaväeteenistuse allohvitserideks (§ 19 p. 1) loetakse allohvitserid, kes teenivad sõjaväelastena Sõjaministeeriumis, sõjaväes või vastavasis seadustes või seadlustes ettenähtud alustel väljaspool Sõjaministeeriumi ja sõjaväge.

Neid tegeliku sõjaväeteenistuse allohvitseri, kes pärast ajateenistust omal soovil on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse alaliseks teenimiseks rahu ajal kindlakuupalgalistena, nimetatakse kaadriallohvitserideks.

§ 21. Reservallohvitserideks (§ 19 p. 2) loetakse tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud sõjaväeteenistuskohuslikud allohvitserid.

§ 22. Eruallohvitserideks (§ 19 p. 3) loetakse allohvitserid, kes on lõplikult vabastatud sõjaväeteenistuskohustest.

3. jagu.

Allohvitseriks ülendamine.

§ 23. Allohvitseriks ülendamiseks nimetatakse allohvitserikutsele vääriliseks tunnustatud sõdurile allohvitseri esimese auastme andmist.

§ 24. Allohvitseriks ülendamisel antakse esimese auastmena nooremseersandi (nooremaadi) auaste.

§ 25. Nooremseersandiks (nooremaadiks) ülendatakse kapral (vanemmadrus), kes:

1) on saanud allohvitseriks ülendamiseks nõutava ettevalmistuse (§ 26, 27 või 30);

2) on väärustatud ülemuse poolt allohvitseriks ülendamiseks.

§ 26. Tegelikus sõjaväeteenistuses oleva ja riviala-ametikohal teeniva sõduri ülendamisel allohvitseriks on ülendatavalt nõutav:

- 1) vähemalt täiendusallohvitseride ettevalmistamise kursuse lõpetamine;
- 2) pärast eelmises punktis tähendatud kursuse lõpetamist teenimine jaoulema abi, vastavil või kõrgemal riviala-ametikohtadel vähemalt 3 kuud.

§ 27. Tegelikus sõjaväeteenistuses oleva ja eriala-ametikohal teeniva sõduri ülendamisel allohvitseriks on ülendatavalt nõutav:

- 1) vastava eriala allohvitseridelt nõutava õppekursuse lõpetamine;
- 2) pärast eelmises punktis tähendatud õppekursuse lõpetamist teenimine vähemalt 3 kuud vastavil eriala-ametikohtadel.

Kui sõdur omandab eriala-allohvitseridelt nõutava ettevalmistuse mitte vastava õppekursuse lõpetamise teel, vaid praktiliselt teenimisega vastaval erialal, võib teda ülendada allohvitseriks, kui ta on teeninud sellel erialal vähemalt 8 kuud, seejuures vähemalt 3 viimast kuud allohvitseri-ametikohal, ja on õiendanud katsed selle eriala allohvitseridelt nõutavate teadmuste ja oskuste piires.

§ 28. Paragrahvi 26 p. 2 ja § 27 p. 2 eeskirjadest võib Sõjavägede Juhataja erandeid teha.

§ 29. Õppusteks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud kapralit (vanemmadrust), kes on lõpetanud täiendusallohvitseride või eriala-allohvitseride ettevalmistamise kursuse, võib ülendada allohvitseriks, kui ta õppustel teenis allohvitseri-ametikohal ja näitas head juhtimisoskust või häid erialaseid teadmusi ja oskusi. Seejuures ülendatavalt ei nõuta kolmekuist teenimist pärast vastava ettevalmistamise kursuse lõpetamist vastavil riviala- või eriala-ametikohtadel.

§ 30. Kaprali- (vanemmadruse-) kaitseliitlase ülendamisel allohvitseriks on ülendatavalt nõutav:

- 1) katsete õiendamine jaoulemailt nõutavate teadmuste ja oskuste piires (§ 186) või täiendusallohvitseride ettevalmistamise kursuse lõpetamine sõjaväes;

2) teenimine kaitseliidus kapralina (vanemmadrusena) jaopealiku või kõrgemal riviala-ametikohal vähemalt 1 aasta.

Kapralit- (vanemmadrust-) üliõpilast võib ülendada allohvitseriks õppeaasta riigikaitselise õpetuse õppetöö lõpul, kui ta:

- 1) on lõpetanud täiendusallohvitseride ettevalmistamise kursuse sõjaväes ja kapralina (vanemmadrusena) on õiendanud ülikoolis vähemalt ühel õppeaastal riigikaitselise õpetuse õppekavas ja töökavades ning eripäevade kavas ettenähtud riigikaitse-ainetes kõik kohuslikud harjutused, praktikumid ja eksamid või
- 2) kapralina (vanemmadrusena) on õiendanud ülikoolis vähemalt kolmel õppeaastal riigikaitselise õpetuse õppekavas ja töökavades ning eripäevade kavades ettenähtud riigikaitseainetes kõik kohuslikud harjutused, praktikumid ja eksamid.

§ 31. Sõja ajal võib ülendada nooremseersandiks (nooremmaadiks) tegelikus sõjaväeteenistuses olevaid kapraleid (vanemmadruseid) ka sõjas ülesnäidatud vahvuse või erakorraliste teenete eest, vaatamata sellele, kas nad on vastava ettevalmistuskursuse lõpetanud või vastavad katsed õiendanud või mitte.

§ 32. Allohvitseriks ülendamine teostub pärast seda, kui on selgunud ülendatavate vastavus ülendamiseks.

Õppusteks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud sõdurite ülendamine allohvitseriks teostub õppuste lõpul vahenditult enne vabastamist tegelikust sõjaväeteenistusest.

§ 33. Allohvitserikutsele ei või vääristada (§ 25 p. 2) neid, kes:

- 1) ei oma vastavate seaduste alusel hääleõigust Vabariigi Presidendi ja Riigivolikogu valimistel ega rahvahääletamistel;
- 2) seisavad kohtu või eluurimise all;
- 3) on mõistetud süüdi nendes kuritegudes või niisugusel määral, millega käib kaasas allohvitseri reameheks alandamine;
- 4) on tunnustatud maksujõuetuks — maksujõuetuse kestel;
- 5) oma isiklikude omaduste poolest ei vasta käesoleva seadluse § 9 nõuetele.

Allohvitserikutsele vääristamisel ei ole takistuseks asjaolu, et isik ainult oma nooruse tõttu ei oma p. 1 tähendatud hääleõigust.

§ 34. Allohvitseriks ülendamisel antud auastme vanust loetakse ülendamispäevast.

§ 35. Allohvitseriks ülendab oma käskkirjaga:

- 1) tegelikus sõjaväeteenistuses olevaid sõdureid — väeosaülem;
- 2) reservsõdureid-kaitseliitlasi — Kaitseliidu ülem;
- 3) reservsõdureid-üliõpilasi — ülikooli Riigikaitselise Õpetuse Instituudi juhataja.

2. peatükk.

Tegeliku sõjaväeteenistuse allohvitseride teenistuskäik rahu ajal.

1. jagu.

Ü l d e e s k i r j a d.

§ 36. Rahu ajal loetakse käesolevas seadluses tegeliku sõjaväeteenistuse allohvitserideks:

- 1) Sõjamineeriumis või sõjaväes teenivad kaadri- ja ajateenijad-allohvitserid;
- 2) väljaspool Sõjamineeriumi ja sõjaväge teenivad kaadriallohvitserid;
- 3) õppusteks või katsemobilisatsiooniks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud allohvitserid.

§ 37. Allohvitser loetakse tegeliku sõjaväeteenistuse allohvitseriks sellest päevast, mil ta allohvitserina ilmus tegelikku sõjaväeteenistusse või millest arvates ta sõdurina tegelikus sõjaväeteenistuses viibimisel on ülendatud allohvitseriks, kuni selle päevani, mil ta vabastati tegelikust sõjaväeteenistusest, kaasa arvatud vabastamispäev.

2. jagu.

Allohvitseride ametikohtade liigitamine.

§ 38. Allohvitseride ametikohad sõjaväelaste ametikohtade üldises astmestikus jagunevad nelja astmesse:

- 1) XV astmesse kuuluvad kompanivanema ja vastavad ametikohad;
- 2) XVI astmesse kuuluvad komandovanema ja vastavad ametikohad;
- 3) XVII astmesse kuuluvad rühmavanema ja vastavad ametikohad;
- 4) XVIII astmesse kuuluvad jaoulema ja vastavad ametikohad.

§ 39. Allohvitseride ametikohad ja nende astmed määratakse koosseisudega.

§ 40. Ülesannete iseloomu järgi jagunevad allohvitseride ametikohad riviala- ja eriala-ametikohtadeks.

§ 41. Riviala-ametikohtadeks loetakse kompanis, sellele vastavas või väiksemas riviüksuses allohvitseridele ettenähtud ülemate (vanemate) või instruktorige ametikohad.

Kõik teised allohvitseride ametikohad loetakse eriala-ametikohtadeks.

3. jagu.

Kaadriallohvitseride teenistuskäik.

1. jaotis.

Sõjamineeriumis või sõjaväes teenivate kaadriallohvitseride teenistuskäik.

1. alljaotis.

Kaadriallohvitseride koosseisu täiendamine.

§ 42. Kaadriallohvitseride koosseisu täiendatakse Sõjamineeriumis ja sõjaväes rahu ajal:

- 1) ajateenistuse täitnud allohvitseride kaadriallohvitseridena teenistusse võtmisega vahenditult pärast ajateenistuse lõppu või tarbe korral ka reservist;
- 2) väljaspool Sõjamineeriumi ja sõjaväge teenivate kaadriallohvitseride üleviimisega Sõjamineeriumi või sõjaväkke;
- 3) kaadriallohvitseride ametikohtadel teenivate kaadrisõdurite ülendamisega allohvitserideks.

§ 43. Kaadriallohvitseridena võib teenistusse võtta allohvitseri, kes:

- 1) on avaldanud selleks soovi;
- 2) vabalt valdavad riigikeelt kõnes ja kirjas;

- 3) omavad vähemalt 6-klassilise algkooli haridust;
- 4) on lõpetanud vähemalt täiendusallohvitseride ettevalmistamise kursuse, kui nad võetakse teenistusse riviala-ametikohtadele, või omavad vastavat erialast ettevalmistust, kui nad võetakse teenistusse eriala-ametikohtadele;
- 5) on tervislikult kõlblikud sõjaväeteenistusse; riviala-ametikohtadele teenistusse võetavad peavad olema tervislikult kõlblikud riviteenistusse;
- 6) ei ole käesoleva seadluse § 33 p. 1—4 tähendatud seisukorras;
- 7) ei ole varem tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud ühel neist põhjustest, mis on tähendatud käesoleva seadluse § 139 p. 9 ja 10 ning § 140 p. 2—4.

§ 44. Kaadriallohvitser, kes on vabastatud tegelikust sõjaväeteenistusest tervisrikke tõttu, mis saadud sõltuvalt teenistuskohuste täitmisest, võetakse tema soovi korral tagasi tegelikku sõjaväeteenistusse kas mõnele vakantssele kaadriallohvitseri ametikohale või vastava ametikoha puudumisel üle koosseisu juhul, kui tähendatud allohvitseri tervislik seisund on paranenud niivõrd, et ta on muutunud tervislikult sõjaväeteenistuskõlblikuks, kaotades selle tagajärjel pensionisaamise õiguse, ja kui ta seejuures vastab § 43 p. 2—6 ettenähtud tingimustele.

§ 45. Kaadriallohvitserina teenistusse astuda soovija peab esitama kirjaliku sooviavalduse selle väeosa ülemale, kuhu ta soovib teenistusse astuda.

§ 46. Teenistusse astumise sooviavaldusele lisandatakse:

- 1) lühike elulookirjeldus;
- 2) kodakondsust tõendav dokument;
- 3) sooviavaldaja üldharidust tõendav tunnistus;
- 4) tõestatud ärakiri teenistuskirjast, kui teenistusse soovitakse astuda reservist;
- 5) ärakiri viimase atestatsiooni teatelehest, kui sooviavaldaja varem on teeninud kaadriallohvitserina või kaadrisõdurina;
- 6) ametlik tõendus, et sooviavaldaja ei ole § 33 p. 1—4 tähendatud seisukorras.

§ 47. On sooviavaldaja sooviavalduse esitamise ajal ajateenistuses, siis esitab ta sooviavalduse alluvuse korras selle väeosa ülema nimele, kuhu ta soovib teenistusse astuda. Sooviavaldaja ülemad, alates kompaniülemast, sooviavaldust esitades lisandavad sooviavaldusele oma arvamuse sooviavaldaja kõlblikkuse kohta kaadriallohvitseriks.

Soovib sooviavaldaja teenistusse astuda teise väeossa, siis ka tema senise väeosa ülem, edasi saates sooviavalduse, lisandab oma arvamuse sooviavaldaja kõlblikkuse kohta.

§ 48. Teenistusse astuda soovija tervisliku järelevaatuse toimetab sõjaväearst selle väeosa ülema korraldusel, kuhu allohvitser soovib teenistusse astuda.

§ 49. Teenistusse võtab ja teenistusse võtmise avaldab oma käskkirjas väeosajärgi.

Teenistusse võtmiseks on nõutav diviisiülema nõusolek.

§ 50. Teenistusse astuda soovija palvet diviisiülemale nõusoleku saamiseks esitades lisandatakse väeosas palvele ka sõjaväearsti-tunnistus soovija tervisliku seisukorra kohta ja kui sooviavaldaja oli sooviavalduse esitamise ajal ajateenistuses, siis ka ärakiri tema teenistuskirjast.

Meditsiin- või veterinaarvelskeri ametikohale teenistusse astuda soovija palve esitatakse diviisiülemale vastavalt diviisiarsti või veterinaararsti kaudu, kes lisandab esitisele oma arvamuse kandidaadi kõlblikkuse kohta.

§ 51. Allohvitseri võtmisest reservist tegelikku sõjaväeteenistusse kaadriallohvitseriks teatab väeosaülem 7 päeva kestel vastava sõjaväeringkonna staabi ülemale teenistussevõetu kustutamiseks reservi arvelt.

§ 52. Mobilisatsiooni väljakuulutamisega kõik väeosas teenistuses olevad kaadriallohvitserid, vaatamata nende vanadusele, jäävad tegelikku sõjaväeteenistusse nii kauaks, kui riigikaitse huvid seda nõuavad.

2. alljaotis.

Kaadriallohvitseride kõrgendamine aastmeis.

§ 53. Kaadriallohvitseri kõrgendatakse aastmes aastmete järjekorras, kusjuures korraga kõrgendada võib ainult ühe aastme võrra.

§ 54. Aastmes kõrgendada võib ainult neid kaadriallohvitseri, kes:

- 1) teenivad ülemana (vanemana) ametikohtadel, mis võimaldavad kõrgendamist esitatavasse aastmesse;
- 2) on vääristatud järgmisse aastmesse kõrgendamiseks;
- 3) vastavad kõigile muudele käesolevas alljaotises ettenähtud tingimustele.

§ 55. Ametikohtade astmed võimaldavad kõrgendada kaadriallohvitseri järgmiselt:

- 1) XV aste — kuni vanemveebli aastmesse;
- 2) XVI aste — kuni nooremveebli aastmesse;
- 3) XVII aste — kuni vanemseersandi (vanemmaadi) aastmesse;
- 4) XVIII aste — kuni seersandi (maadi) aastmesse.

Erandid nende ametikohtade kohta, kus kaadriallohvitseri võib kõrgendada kõrgemasse aastmesse, kui seda võimaldab ametikoha aste eelmise löike järgi, nähakse ette koosseisudes.

§ 56. Kõrgendamisel antud aastme vanust loetakse kõrgendamispäevast.

§ 57. Järgmisse aastmesse kõrgendamiseks ettenähtud väljateenitud aeg arvatakse senise aastme vanuse päevast.

Väljateenitud aja arvele ei võeta aega, mil kaadriallohvitser:

- 1) viibis reservis või erus;
- 2) viibis kohtuotsusel vangistuses või arestis;
- 3) oli ametikohalt eemaldatud või vahistatud juurdluse või eeluurimise või kohtu all olemise tõttu, kui allohvitser mõisteti süüdi kohtu poolt, olgugi mitte selles süüteo, milles teda süüdistati kohtu alla andmisel;
- 4) viibis teenistustasuta puhkusel;
- 5) oli ära teenistuskohuste täitmiselt üle 26 nädala vahetpidamata või üle 30 nädala ühe kalendriaasta jooksul korduvalt, välja arvatud teenistuskohuste täitmisel saadud tervisrikete tõttu äraoldud aeg;
- 6) oli atesteeritud mitterahuldavaks;
- 7) viibis sõjavangis, välja arvatud juhud, kui vangilangenud allohvitser enne sõja lõppu tuli vangist tagasi põgenemise teel.

§ 58. Seersandiks (maadiks) kõrgendatakse nooremseersant (nooremmaat), kes:

- 1) on välja teeninud seersandi (maadi) auastmele neli aastat;
- 2) vahenditult enne auastmes kõrgendamist on teeninud vähemalt ühe aasta ülemana (vanemana) ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise seersandiks (maadiks);
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kahe viimase aasta eest.

§ 59. Vanemseersandiks (vanemmaadiks) kõrgendatakse seersant (maat), kes:

- 1) on välja teeninud vanemseersandi (vanemmaadi) auastmele neli aastat;
- 2) vahenditult enne auastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana (vanemana) ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise vanemseersandiks (vanemmaadiks);
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kahe viimase aasta eest.

§ 60. Nooremveebliks võib kõrgendada vanemseersanti (vanemmaati), kes:

- 1) on välja teeninud nooremveebli auastmele vähemalt neli aastat;
- 2) vahenditult enne auastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana (vanemana) ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise nooremveebliks;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kahe viimase aasta eest.

§ 61. Veeblikks võib kõrgendada nooremveebli, kes:

- 1) on välja teeninud veebli auastmele vähemalt neli aastat;
- 2) vahenditult enne auastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana (vanemana) ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise veeblikks;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kahe viimase aasta eest.

§ 62. Vanemveebliks võib kõrgendada veeblit, kes:

- 1) on välja teeninud vanemveebli auastmele vähemalt neli aastat;
- 2) vahenditult enne auastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana (vanemana) ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise vanemveebliks;
- 3) on atesteeritud vähemalt heaks kolme viimase aasta eest;
- 4) on õiendanud vastavad katsed Sõjavägede Juhataja poolt määratud aineis ja ulatuses;
- 5) omab üldharidust vähemalt keskkooli õppekursuse ulatuses, kui ta teenib eriala-ametikohal.

Erandeid p. 5 eeskirjast võivad teha vastavalt alluvusele Sõjainister ja Sõjavägede Juhataja.

§ 63. Kõigil kaadriallohviteridel, välja arvatud lenduri- ja aviomotorigi-õpilased, lühendatakse järgmise auastme väljateenimise aega ühe kuu võrra iga 8 tunni eest, mis nad on viibinud senises auastmes lennus teenistusülesannete täitmisel sõjaväelennukil või väljaõppe otstarbel ka eralennukil. Seejuures auastme väljateenimise aja lühendus ei või olla suurem kui üks aasta igas auastmes.

§ 64. Kaadriallohviteridel, kes teenivad allveelaevades, lühendatakse järgmise auastme väljateenimise aega ühe kuu võrra iga 8 tunni eest, mis nad on viibinud vee all teenistusülesannete täitmisel senises auastmes. Seejuures auastme väljateenimise aja lühendus ei või olla suurem kui üks aasta igas auastmes.

§ 65. Täiendusallohvitseri, kes teenivad riviala-ametikohtadel, võib kõrgendada ainult kuni vanemseersandi (vanemmaadi) auastmesse.

Täiendus- või administratiivallohvitseri, kes teenivad eriala-ametikohtadel, võib kõrgendada nooremveebli või kõrgemaisse auastmeisse ainult pärast vastavate katsete õiendamist Sõjavägede Juhataja poolt määratud aineis ja ulatuses.

§ 66. Sõjaväelisse vangistusse mõistetud kaadriallohvitseri võib esitada auastmes kõrgendamisele ainult diviisiülema erilisel otsusel, et mõistetud karistus ei ole takistuseks allohvitseri kõrgendamisele teenistuses.

§ 67. Kõrgendamisi auastmeis antakse üks kord aastas — Vabariigi aastapäeval.

§ 68. Auastmeis kõrgendavad kaadriallohvitsere oma käskkirjaga:

- 1) kuni veebli auastmesse — diviisiülema;
- 2) vanemveebli auastmesse — vastavalt kõrgendatava alluvusele Sõjaminister ja Sõjavägede Juhataja.

§ 69. Auastmes kõrgendamise ettepanekud alluvate kaadriallohvitsereide kohta teevad väeosaulemad alluvuse korras käesoleva seadluse lisa oleva vormi (lisa nr. 1, vorm nr. 1) järgi.

Ettepanekud esitatakse säärase ajaarvestusega, et nad jõuaksid diviisi staapi või Sõjavägede Staapi vähemalt 10 päeva enne auastmeis kõrgendamise tähtaega.

3. alljaotis.

Kaadriallohvitsereide määramine ametikohtadele.

§ 70. Kaadriallohvitseri määratakse ametikohale ülemaks (vanemaks) või ajutiseks ülemaks (vanemaks).

§ 71. Ülemaks (vanemaks) võib kaadriallohvitseri määrata vakantsele ametikohale.

Ajutiseks ülemaks (vanemaks) võib kaadriallohvitseri määrata nii vakantsele kui ka mittevakantsele ametikohale.

§ 72. Kaadriallohvitseri võib määrata ametikohale ülemaks (vanemaks), kui ta omab ametikohale vastavat väeliigilist või erialast üldist ettevalmistust ja vajalikke praktilisi oskusi ning oma võimeilt ja omadustelt on kohane ametikohale ülemaks (vanemaks).

Senisest kõrgemaastmelisele ametikohale ülemaks (vanemaks) määramise puhul on allohvitserilt nõutav ka vähemalt hea atestatsioon eelmise aasta eest.

§ 73. Ülemad (vanemad) määratakse normaalselt väeosas teenivate kaadriallohvitsereide hulgast väeosaulema valikul, silmas pidades teenistushuvisid. Tarbe korral täiendatakse väeosa kaadriallohvitsereide koosseisu kaadriallohvitsereide üleviimiseiga teistest väeosadest või § 42 p. 1 ja 2 määratud korras.

§ 74. Ülemate (vanemate) valikul peetakse silmas eeskätt kaadriallohvitseri vastavust ametikohale ning seejärel tema auastet ja selle vanust.

§ 75. Kaadriallohvitseri määramine ametikohale ülemaks (vanemaks) teostub väeosaulema otsusel ja avaldatakse väeosaulema käskkirjas.

§ 76. Kaadriallohvitseri määratakse ajutiseks ülemaks (vanemaks):

- 1) vakantsele ametikohale — kuni ülema (vanema) määramiseni;
- 2) mittevakantsele ametikohale — ülema (vanema) ajutise äraoleku ajaks.

§ 77. Ajutisi ülemaid (vanemaid) määratakse võimalikult samas kompanis või vastavas allüksuses teenivate kaadriallohvitseride hulgast ülemuse valikul, silmas pidades teenistushuvisid.

§ 78. Ajutisi ülemaid (vanemaid) määrab:

- 1) kuni kaheks nädalaks — kompaniülem või vastavate õigustega allüksuse ülem;
- 2) kauemaks kui kaheks nädalaks — väeosaülem, avaldades määramise oma käskkirjas.

§ 79. Kaadriallohvitserile, kes on määratud ajutiseks ülemaks (vanemaks), jääb alale tema alaline ametikoht.

§ 80. Kohtu või celuurimise all olevat kaadriallohvitseri ei või määrata uuele ametikohale, mis on ametikoha- või palgaastmelt tema senisest ametikohast kõrgem.

§ 81. Sõjaväelisse vangistusse mõistetud kaadriallohvitseri võib määrata ülemaks (vanemaks) ametikoha- või palgaastmelt kõrgemale ametikohale, kui see ametikoht, mis tal oli enne kohtuotsust, ainult diviisiülema igakordsel erietsusel, et mõistetud karistus ei ole takistuseks tema kõrgendamisele teenistuses.

§ 82. Kohtuotsusega ametikohalt tagandatud kaadriallohvitseri võib määrata uuesti ülemaks (vanemaks) tema endisele, sama- või kõrgemaastmelisele, samuti sama- või kõrgemapalgalisele ametikohale ainult diviisiülema igakordsel eriloal, kui vabastamisest on möödunud vähemalt üks aasta ja ta on atesteeritud vähemalt heaks üldises atesteerimiskorras.

§ 83. Esimese ja teise astme sugulased ja hõimlased ei või teenida vahenditu alluvuse vahekorras.

Esimese, teise, kolmanda ja neljanda astme sugulased ja hõimlased ei või teenida majanduslikkuldel ametikohtadel ühes väeosas.

Eelmistes lõigetes määratud tingimustes võib tarbe korral erandeid teha diviisiülem.

§ 84. Senise ametikoha üleandmine ja uue ametikoha vastuvõtmine peab teostuma 15 päeva kestel arvates määramise otsuse teadasaamise päevast, kui vastava seadlusega või väeosa- või kõrgema ülema poolt ei ole määratud eri tähtaega uuele ametikohale asumiseks.

4. alljaotis.

Kaadriallohvitseride vabastamine ametikohtadelt.

§ 85. Ülem (vanem) vabaneb tema ametikohalt:

- 1) üleviimisega kõrgemaastmelisele ametikohale;
- 2) üleviimisega samaastmelisele ametikohale;
- 3) tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamisega.

§ 86. Ülem (vanem) vabastatakse tema ametikohalt:

- 1) pärast 26-nädalast vahetpidamata või pärast ühe kalendriaasta jooksul 30-nädalast korduvat äraolekut teenistuskohuste täitmiselt tervislikkuldel põhjustel, välja arvatud teenistuskohuste täitmisel saadud terviserikete või taudide ajal taudilisse haigusse haigestumise tõttu äraolemine;
- 2) ametikoha ärakaotamisel;
- 3) mitterahuldavaks atesteerimise korral, kui kaadriallohvitser on ülemaks (vanemaks) XVII või kõrgema astme ametikohal;

- 4) distsiplinaarkaristusena Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadluses määratud korras;
- 5) seadusjõusse astunud kohtuotsuse põhjal, millega kaadriallohitser on tagandatud ametikohalt.

§ 87. Ülema (vanema) võib vabastada tema ametikohalt teenistushuvides:

- 1) XVII ja kõrgema astme ametikohtadelt ühe aasta kestel pärast ametikohale ülemaks (vanemaks) määramist, kui kaadriallohitser oli määratud ülemaks (vanemaks) endisest kõrgemaastmelisele ametikohale ja ta ei osutu kõigiti kohaseks sellele ametikohale, kuid eduga võib teenida mõnel teisel ametikohal;
- 2) koosseisu vähendamise korral, silmas pidades § 88 eeskirju;
- 3) pärast 26-nädalast vahetpidamata või pärast ühe kalendriaasta jooksul 30-nädalast korduvat äraolekut teenistuskohuste täitmiselt teenistuskohuste täitmisel saadud tervisrikete või taudide ajal taudilisse haiguste haigestumise tõttu;
- 4) teenistustasuta puhkusel viibimise korral, kui kaadriallohitser on olnud teenistustasuta puhkusel vahetpidamata üle 12 kuu;
- 5) kui kaadriallohitser, kes on ülemaks (vanemaks) XVII või kõrgema astme ametikohal, 3 aastat järgemööda ühe ning sama ala ning sama astme ametikohal on atesteeritud ainult rahuldavaks;
- 6) kaadriallohitseri enese soovil.

§ 88. Koosseisu vähendamisel (§ 87 p. 2) ametikohalt vabastamine teostub atestatsiooni halvemuse järjekorras nende kaadriallohitseride hulgast, kes teenivad samas väeosas samaastmelistel sama ala ametikohtadel, missugune ametikoht ära kaotati.

§ 89. Ülemaid (vanemaid) vabastab nende ametikohtadelt väeosäülem. Ametikohalt vabastamine avaldatakse väeosäülema käskkirjas.

§ 90. Ajutine ülem (vanem) vabastatakse tema ajutiselt ametikohalt ülema (vanema) tagasi- või kohaleilmumisel või ülemuse otsusel teenistushuvide kohaselt ka varem. Vabastamine ajutiselt ametikohalt teostub sama võimuga ja korras kui määramine sellele ametikohale (§ 78).

5. alljaotis.

Kaadriallohitseride üleviimine.

§ 91. Üleviimiseks loetakse kaadriallohitseri paigutamist alaliseks teenimiseks:

- 1) ühelt ametikohalt teisele ametikohale;
- 2) ühest väeosast teise.

§ 92. Üleviimine võib teostuda:

- 1) teenistushuvides;
- 2) kaadriallohitseri enda soovil.

§ 93. Teenistushuvides viiakse kaadriallohitser üldreeglina üle samaastmelisele või kõrgemale ametikohale.

Erandina viiakse kaadriallohitser teenistushuvides üle:

- 1) mitte madalama astme ametikohale, kui oli tema eelviimane ametikoht — vabastamisel seniselt ametikohalt § 87 p. 1 ettenähtud juhul;
- 2) vastavalt võimalustele ja allohitseri võimeile ning ametikohale vastavusele samaastmelisele, kõrgemaastmelisele või madalamaastmeli-

sele ametikohale — kui allohvitseri seniselt ametikohalt vabastamise põhjuseks oli tervisriike (§ 86 p. 1, 87 p. 3), ametikoha ärakaotamine (§ 86 p. 2), koosseisu vähendamine (§ 87 p. 2) või teenistustasuta puhkusel viibimine (§ 87 p. 4);

- 3) senisest ametikohast vähemalt ühe astme võrra madalamale ametikohale — kui seniselt ametikohalt vabastamise põhjuseks oli kohtuotsus (§ 86 p. 5), distsiplinaarkaristus (§ 86 p. 4), mitterahuldav atestatsioon (§ 86 p. 3) või 3 aastat järgemööda rahuldavaks atesteerimine (§ 87 p. 5).

§ 94. Teenistushuvides üleviimine teostub vajaduse kohaselt, vaatamata sellele, kas üleviidav ja vastavate väekoondiste ja väeosade ülemad on üleviimisega nõus või mitte.

§ 95. Üleviimise korral kaadriallohvitseri enese soovil võib teda määrata, vastavalt võimalustele ja allohvitseri vastavusele ametikohale, samaastmelisele või allohvitseri enese soovil madalamaastmelisele ametikohale.

§ 96. Kaadriallohvitseri enese soovil üleviimisel esitab ta sooviavalduse alluvuse korras, ette tuues põhjendused, milleks on vajalik üleviimine, ning ära tähendades, kas ta soovib üleviimist samanimelisele või muule vastavale ametikohale määramise tingimusel või nõustub ka madalamale ametikohale määramisega.

§ 97. Kaadriallohvitseri võib tema enese soovil üle viia ainult siis, kui üleviimisega nõustuvad vastavate väekoondiste ja väeosade ülemad.

§ 98. Kaadriallohvitseride üleviimise otsustab:

- 1) ühest allüksusest teise allüksusse samas väeosas — väeosaulem;
- 2) ühest väeosast teise väeossa samas sõjaväeringkonnas — sõjaväeringkonnaülem;
- 3) ühest sõjaväeringkonnast teise sõjaväeringkonda samas diviisis — diviisiülem;
- 4) ühest diviisist teise diviisi või Sõjaministeeriumist või sõjaväest välja-
poole Sõjaministeeriumi ja sõjaväge:
 - a) Sõjaministeeriumis teenivate suhtes — Sõjaministri abi;
 - b) sõjaväes teenivate suhtes — Sõjavägede Staabi ülem.

Üleviimine avaldatakse väeosaulemate käskkirjades.

§ 99. Üleviimisel antakse üleviidavale ettekirjutis, milles märgitakse:

- 1) üleviidava auaste, nimi ja perekonnanimi;
- 2) kelle käsutusse ja mis ajaks üleviidav peab ilmuma;
- 3) üleviimise alus;
- 4) muud vajalikud andmed.

§ 100. Üleviimisel ühest väeosast teise väeossa loetakse kaadriallohvitser üleviiduks, kustutatakse senise väeosa nimekirjast ja võetakse uue väeosa nimekirja sellest päevast, mil üleviidu jõudis kohale uude väeossa. Üleviidu kohalejõudmisest teatab uus väeosa viivitamata väeosale, kust üleviidu välja saadeti.

Erandina kaadriallohvitser, kes on lähetatud teise väeossa ja kes lähetamisel oleku ajal viiakse üle kas sellesse teise või mõnesse kolmandasse väeossa, ilma et teda sinna kolmandasse väeossa välja saadetaks, loetakse üleviiduks ning kustutatakse senise väeosa nimekirjast ja võetakse uue väeosa nimekirja sellest päevast, mis on määratud ülema otsuses, kelle võimuga teostus üleviimine. Kui vastava ülema otsuses ei ole määratud üleviimispäeva, siis loetakse allohvitser üleviiduks üleviimise otsuse tegemise päevast.

Juurdelähetatud kaadriallohviteri üleviimise korral väeosa, kust juurde-lähetatu uude väeossa välja saadeti, peab viivitamata teatama üleviimisest väe-osa, kus üleviidi senini nimekirjas seisis, ära tähendades päeva, mil üleviidi uude väeossa kohale jõudis.

§ 101. Üleviimisega ühest väeosast teise väeossa ühtlasi saadetakse endisest väeosast uude väeossa kaadriallohviteri kohta järgmised dokumendid:

- 1) teenistuskiri ühes juurdekuuluvate dokumentidega;
- 2) atestatsioonilehed;
- 3) väljavõte kiidu- ja karistusraamatust;
- 4) dokumendid teenistustasuga varustamise kohta;
- 5) tervisleht;
- 6) ambulantsikaart.

6. alljaotis.

Kaadriallohviteride lähetamine.

A.

Üldeeskirjad.

§ 102. Lähetamiseks loetakse kaadriallohviteri väljasaatmine oma väeosast või allüksusest järgmistel eesmärkidel:

- 1) teenistusalaste ülesannete täitmiseks;
- 2) sõjalise või kutseshariduse täiendamiseks;
- 3) teenistusalaste kogemuste omandamiseks;
- 4) ajutiseks teenimiseks mujal.

Lähetamine võib teostuda ainult teenistushuvides.

§ 103. Teenistusalaste ülesannete täitmiseks (§ 102 p. 1) lähetatu jääb lähetuse kestel lähetaja käsutusse, kui lähetaja pole teinud selle kohta muud korraldust.

Muul otstarbel (§ 102 p. 2—4) lähetatu läheb selle väeosa või allüksuse ülema käsutusse, kuhu ta on lähetatud, kui lähetamist otsustav ülem pole määranud teisiti.

§ 104. Lähetatavale antakse ettekirjutis, milles tähendatakse:

- 1) lähetatava auaste, nimi, perekonnanimi ja ametikoha või väeosa nimetus;
- 2) lähetuse otstarve ja tarbe korral, kui lähetamine teostub § 102 p. 1 korras, ka lähem ülesanne, mille täitmiseks allohviter lähetatakse;
- 3) lähetuse algus ja tarbe korral ka lähetuse kestus;
- 4) kelle käsutusse ja millal lähetatav peab ilmuma, kui ta ei jää lähe-taja käsutusse.

Juhul, kui § 102 p. 2—4 korras lähetatav läheb teise ülema käsutusse, lisandatakse ettekirjutisele väljavõte kiidu- ja karistusraamatust ning, kui lähetuse kestus on vähemalt 4 kuud, saadetakse vastavale ülemale ka ärakiri lähetatava viimase aasta atestatsioonist (vorm nr. 2).

§ 105. Lähetatule jääb alale tema alatine ametikoht, kuhu määratakse ajutine ülem üldises korras.

§ 106. Lähetamine avaldatakse väeosaülema käskkirjas.

B.

Lähetamine teenistusalaste ülesannete täitmiseks.

§ 107. Teenistusalaste ülesannete täitmiseks kaadriallohviteride lähe-tamise õigus on väeosaülemail ja neist kõrgemal ülemail.

Erandina võivad juhul, kui lähetus ei kesta üle kolme päeva ja ei nõua riigilt kulusid, lähetada alluvaid kaadriallohvitsere ka väeosaülemast madalamad ülemad kuni komandoülemani, viimane kaasa arvatud.

C.

Lähetamine hariduse täiendamiseks.

§ 108. Lähetamiseks sõjalise või kutsehariduse täiendamiseks loetakse kaadriallohvitseri lähetamist vastavaisse õppeasutistesse või kursustele tema teadmuste täiendamiseks või tema ettevalmistamiseks teise väeliigi või eriala ametikohtadele.

§ 109. Lähetamine sõjalise või kutsehariduse täiendamiseks teostub vastavalt lähetatava alluvusele Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja korraldusel. Lähetamisettepanekud tehakse alluvuse korras. Väljastpoolt Sõjavägede Staapi tehtud ettepanekud esitatakse Sõjavägede Staabi ülema kaudu.

Neil juhtudel, kui vastavaid kursusi korraldavad koha peal väekoondiste ülemad oma väekoondise koosseisu kuuluvaile allohvitsерidele, teostub lähetamine kursustele diviisiülema korraldusel.

D.

Lähetamine teenistusalaste kogemuste omandamiseks.

§ 110. Lähetamiseks teenistusalaste kogemuste omandamiseks loetakse kaadriallohvitseri lähetamist teistele ametikohtadele või teiste üksuste või asutiste juurde eesmärgiga võimaldada allohvitsерil:

- 1) täiendada oma teadmisi ja praktilisi oskusi teenimiseks oma väeliigi või eriala ametikohtadel;
- 2) omandada vajalikke teadmisi ja praktilisi oskusi teenimiseks mõne teise väeliigi või eriala ametikohtadel.

§ 111. Kui kaadriallohvitsер lähetatakse teise väeliiki või erialale eesmärgiga teda ette valmistada selle teise väeliigi või eriala ametikohtadel teenimiseks, ilma et allohvitsер oleks saanud selle teise väeliigi või eriala allohvitsерilt nõutavat ettevalmistust õppeasutises, õppeüksuses või kursusel, siis kestab lähetus vähemalt 6 kuud. Lähetuse lõpul korraldatakse kaadriallohvitsерile katse vastava väeliigi või eriala allohvitsерidelt nõutava ettevalmistuse ulatuses. Katsete kavad ja läbiviimise korra määrab Sõjavägede Staabi ülem, kokku leppides Sõjaministri abiga nende erialade katsete suhtes, millised erialad kuuluvad Sõjaministri juhtimisele. Katsed õiendanud kaadriallohvitsер loetakse ka selle teise väeliigi või eriala allohvitsерiks, mis avaldatakse väeosaülema käskkirjas.

§ 112. Teenistusalaste kogemuste omandamiseks kaadriallohvitsерide lähetamine teostub:

- 1) § 110 p. 1 ettenähtud juhtudel ühes ning samas diviisis — diviisiülema otsusel;
- 2) § 110 p. 1 ettenähtud juhtudel ühest diviisist teise diviisi ja § 110 p. 2 ettenähtud juhtudel:
 - a) Sõjaministeeriumis teenivate lähetamine — Sõjaministri abi otsusel;
 - b) sõjaväes teenivate lähetamine — Sõjavägede Staabi ülema otsusel.

E.

Lähetamine ajutiseks teenimiseks.

§ 113. Ajutiseks teenimiseks lähetatakse kaadriallohvitsere ühest väeosast või allüksusest teise väeossa või allüksusse juhtudel, kui see teine väeos või allüksus oma alaloleva koosseisuga ei suuda täita kõiki pealepandud ülesandeid.

§ 114. Ajutiseks teenimiseks lähetatud kaadriallohvitseriile kas antakse eriülesanne või ta määratakse ajutiseks ülemaks (vanemaks) ametikohale, mis on vakantne või mille ülem (vanem) ei ole kohal.

Teenimine ajutise ülemana (vanemana) uuel ametikohal loetakse võrdseks § 111 ettenähtud lähetamise korras teenimisega.

§ 115. Lähetamine ajutiseks teenimiseks ei või kesta vahetpidamata üle 6 kuu, välja arvatud lähetamine laevadele navigatsiooniajaks. Erandeid võivad tarbe korral teha:

- 1) Sõjamineisteriumis teenivate kohta — Sõjaministri abi;
- 2) sõjaväes teenivate kohta — Sõjavägede Staabi ülem.

§ 116. Lähetamine ajutiseks teenimiseks teostub:

- 1) ühest allüksusest teise allüksusse samas väeosas — väeosajärgi otsusel;
- 2) ühest väeosast teise väeossa samas sõjaväeringkonnas — sõjaväeringkonnaülema otsusel;
- 3) ühest sõjaväeringkonnast teise sõjaväeringkonda samas diviisis — diviisiülema otsusel;
- 4) ühest diviisist teise diviisi:
 - a) Sõjamineisteriumis teenivate lähetamine — Sõjaministri abi otsusel;
 - b) sõjaväes teenivate lähetamine — Sõjavägede Staabi ülema otsusel.

7. alljaotis.

Kaadriallohvitseriade puhkused.

A.

Üldeeskirjad.

§ 117. Puhkuseks loetakse kaadriallohvitseri teatavaks ajaks ametikohuste täitmisest vabastamine, kusjuures allohvitseri võib seda aega kasutada omal äranägemisel.

§ 118. Puhkus jaguneb:

- 1) korraliseks;
- 2) erakorraliseks;
- 3) terviseparanduslikuks;
- 4) pühadepuhkuseks.

§ 119. Puhkusele, välja arvatud terviseparanduslik puhkus, ei või lubada:

- 1) kohtu või eeluurimise all olevat allohvitseri;
- 2) väeosa või selle allüksuse moodustamisest või likvideerimisest osavõtvat allohvitseri.

Sellest üldreeglist võib erakorralistel juhtudel puhkusele lubaja teha erandeid: p. 1 tähendatute kohta — kohtu või prokuratuuri nõusolekul, p. 2 tähendatute kohta — diviisiülema nõusolekul.

§ 120. Välismaale puhkusele asumiseks on nõutav peale muude tingimuste igakordne eriluba alluvuse järgi Sõjaministri või Sõjavägede Juhataja poolt.

§ 121. Mobilisatsiooni korral kõik puhkusel viibijad on kohustatud viivitamata tagasi ilmuma oma väeossa.

§ 122. Puhkusele tagasitulekul hiljaksjäämist ei loeta süüks, kui see oli tingitud haigusest, õnnetusest või mõnest muust äravõitmata takistusest. Niisugustel juhtudel talitatakse Garnisonimäärustikus ettenähtud korras.

§ 123. Puhkusele minek ja puhkusele tagasitulek, välja arvatud puhkused kestusega mitte üle 36 tunni, avaldatakse väeosaülemale käskkirjas.

B.

Korraline puhkus.

§ 124. Korralist puhkust võib saada iga kaadriallohviter, kes on teeninud kaadriallohviterina või kaadrisõdurina vahetpidamata vähemalt ühe aasta.

§ 125. Korralisele puhkusele võib lubada kaadriallohvitsere ühest väeosast korraga ainult säärasel arvul, mis ei mõju takistavalt väeosa normaalsele tegevusele.

Tarbe korral Sõjaminister ja Sõjavägede Juhataja määravad alluvuse järgi ajajärgud ja normid, millal ja kuipalju kaadriallohvitsere võib korralisele puhkusele lubada.

§ 126. Korralist puhkust antakse normaalselt üks kuu igal kalendriaastal.

Peale selle antakse igal kalendriaastal kaks nädalat korralist lisapuhkust järgmistele eritingimustes teenivatele kaadriallohviteridele:

- 1) lennuväes lenduriametikohtadel teenivatele lendurikutses kinnitatud kaadriallohviteridele;
- 2) allveelaevades teenivatele kaadriallohviteridele;
- 3) Sõjavägede Varustusvalitsuse Relvastusosakonna lõhkeainete-laboratooriumis, gaasikaitse-laboratooriumis ja lõhkeainetetööde alal laske-moona-töökojas teenivatele kaadriallohviteridele.

§ 127. Eelmistel aastatel saamata jäänud korralist puhkust ja korralist lisapuhkust võib liita mõne järgneva aasta puhkusega, kuid ainult juhul, kui teenistushuvid eelmistel aastatel ei võimaldanud anda kaadriallohviterile ettenähtud puhkust normaalkorras (§ 126). Seejuures liidetult antav puhkus normaalselt ei või olla pikem kui 3 kuud. Ainult erakorralistel juhtudel võib liidetult antavat puhkust pikendada kuni 6 kuuni.

§ 128. Korralisele puhkusele ja korralisele lisapuhkusele lubab väeosaülem.

C.

Erakorraline puhkus.

§ 129. Erakorralisele puhkusele ühes teenistustasu edasisaamise õigusega võib lubada kaadriallohvitsere:

- 1) kuni kaheks nädalaks:
 - a) abiellumise puhul;
 - b) perekonnaliikme või esimese või teise astme sugulase või hõimlase raske haiguse või surma puhul;
 - c) sõjaväelise õppeasutise või õppekursuse lõpetamise puhul;

2) kuni üheks kuuks:

- a) pensionisaamise õigusega tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise puhul;
- b) muudel käesolevas paragrahvis ettenägemata erakorralistel juhtudel.

§ 130. Peale paragrahvis 129 tähendatud juhtude võidakse kaadriallohviteridele anda erakorralist puhkust:

- 1) Vabariigi Presidendi otsusel täie teenistustasu edasisaamise õigusega kuni 6 kuud ja poole teenistustasu edasisaamise õigusega kuni üks aasta;
- 2) alluvuse järgi Sõjaministri ja Sõjavägede Juhataja loal teenistustasuta puhkust kuni üks aasta.

§ 131. Erakorralisele puhkusele lubab:

- 1) § 129 p. 1 lit. a ja b tähendatud juhtudel — väeosaülem;
- 2) § 129 p. 2 lit. a tähendatud juhtudel — diviisiülem;
- 3) § 129 p. 1 lit. c ja p. 2 lit. b tähendatud juhtudel — alluvuse järgi Sõjaminister ja Sõjavägede Juhataja.

D.

Terviseparanduslik puhkus.

§ 132. Terviseparanduslikku puhkust antakse ühe kalendriaasta jooksul:

- 1) kosumiseks pärast arstimist raviasutises — kuni 2 kuud;
- 2) ravimiseks, kui puhkus on ainsaks ravimisabinõuks — kuni 6 kuud.

Kaadriallohviter, kes on saanud terviseparanduslikku puhkust, ei või saada enam samal kalendriaastal korralist puhkust, kui terviseparandusliku puhkuse kestus oli võrdne või pikem sellest ajast, mis allohviter oleks võinud saada korraliseks puhkuseks. Kui terviseparanduslik puhkus oli lühem, siis allohviter võib saada puuduva osa korralise puhkusena.

§ 133. Terviseparanduslikku puhkust antakse ainult arstliku tunnistuse põhjal järgmiselt:

- 1) kuni 2 nädalaks — väeosaarsti vastava tunnistuse põhjal;
- 2) pikemaks ajaks — sõjaväehaigla arstliku komisjoni otsuse põhjal.

Sõjaväehaigla arstlikku komisjoni võib ilmuda haiglas ravimisel mitte-olev kaadriallohviter ainult väeosaülema vastaval ettekirjutusel.

§ 134. Terviseparanduslikku puhkust annab väeosaülem § 132 ja 133 määratud alustel.

Kui väeosaülem väeosaarsti arvamusega (§ 133 p. 1) terviseparandusliku puhkuse vajalikkuse küsimuses ei nõustu, siis saab ta kaadriallohviteri tema tervisliku seisukorra ja terviseparandusliku puhkuse vajalikkuse kindlakstegemiseks sõjaväehaigla arstlikku komisjoni.

Arstliku komisjoni otsus on väeosaülemale siduv.

E.

Pühadepuhkus.

§ 135. Pühadepuhkust võib anda kaadriallohviteridele pühapäevadel, pühadel ja muudel puhkepäevadel ning nende eel- ja järelpäevadel, silmas pidades teenistushuvisid. Pühadepuhkust ei arvata korralise puhkuse arvele.

Pühadepuhkust annab väeosaülem.

Vajaduse korral Sõjaminister ja Sõjavägede Juhataja määravad vastavalt alluvusele ajajärgud ja normid, millal ja kuipalju kaadriallohvitsere võib lubada puhadepuhkusele.

F.

Õppeasutiste ja kursuste õppetöö vaheaja arvestamine.

§ 136. Õppeasutiste ja kursuste õpilastel- ja õppejõududel-kaadriallohvitserial arvestatakse õppetöö vaheaeg, mida tähendatud sõjaväelased kasutavad omal äranägemisel:

- 1) puhadepuhkusena — kui õppetöö vaheaeg on määratud puhade või puhkepäevade puhul;
- 2) korralise puhkusena — õppetöö suvise vaheaja puhul.

Kaadriallohvitsers, kes on kasutanud suvist õppetöö vaheaega, ei või saada enam samal kalendriaastal korralist puhkust, kui suvise õppetöövaheaja kestus oli võrdne või pikem sellest ajast, mis allohvitsers oleks võinud saada korraliseks puhkuseks. Kui õppetöö vaheaeg oli lühem, siis võib allohvitsers saada puuduva osa korralise puhkusena.

8. alljaotis.

Tingimused kõrvalametite pidamise suhtes.

§ 137. Kaadriallohvitsers võib väeosaülema loal osa võtta kaitseliidu tegevusest, kuid tingimusel, et see ei takista allohvitsersil alalise ametikoha ülesannete täitmist.

§ 138. Kaadriallohvitsers võib tasulises riigi-, omavalitsus- või era-teenistuses olla, isiklikult ärilisi ettevõtteid kaubanduse või tööstuse alal juhtida või neis ettevõtteis tegev olla ainult diviisiülema loal, kui tähendatud teenistus või tegevus ei takista allohvitsersil teenistusalaste ülesannete täitmist ja kui erateenistus, ärilise ettevõtte juhtimine või ärilises ettevõttes tegutsemine ei riiva allohvitsersikutse väarikust.

9. alljaotis.

Kaadriallohvitserside vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest.

§ 139. Kaadriallohvitsers vabastatakse tegelikust sõjaväeteenistusest:

- 1) tema enda soovil;
- 2) kui ta on andnud nõusoleku enda valimiseks Riigivolikogusse, Riiginõukogusse või omavalitsuse esinduskogusse, või kui ta, valituna Riigivolikogusse, Riiginõukogusse või omavalitsuse esinduskogusse, ei loobu nimetatud kogude liikme volitustest 7 päeva jooksul pärast valimistagajärgede ametlikku väljakuulutamist;
- 3) kui ta on astunud poliitilise erakonna, mõnesuguse poliitilisi sihte taotleva ühingu või muu säärase koondise liikmeks või on osa võtnud nende koondise tegevusest või poliitilistest koosolekutest, miitingutest, meelevaldustest või kihutustööst;
- 4) kui ta on tunnustatud tervislikult sõjaväeteenistusse kõlbmatuks;
- 5) koosseisu vähendamisel, kui allohvitsersile ei ole võimalik leida vastavat ametikohta või teda jätta ülekoosseisu;
- 6) vanaduse ülemmäära täitumisel (§ 143);
- 7) juhul, kui kohtuotsuse põhjal ametikohalt tagandatud või distsipliinarkorras madalamale ametikohale määratud kaadriallohvitsersi järg-

mise atesteerimisaasta jooksul ei ole tunnustatud vääriliseks oma endisele või mõnele muule vähemalt samaastmelisele ametikohale;

- 8) juhul, kui ta tegelikult sõjaväeteenistusse ettevalmistamiseks kutseohvitseriks võetuna:
- a) täidab teenistuskohuseid mitterahuldavalt või on distsipliinivastase käitumisega;
 - b) tunnustatakse tervislikult riviteenistusse kõlbmatuks;
 - c) on õppustes nõrga edasijõudmisega;
 - d) ei suuda õiendada ettenähtud katseid või rahuldavalt läbi teha vastavat praktikat;
- 9) distsiplinaarkaristusena Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadluses ettenähtud korras;
- 10) degradeerimise või reameheks alandamise puhul.

Käesoleva paragrahvi p. 1 ja 6 ettenähtud juhtudel võib vabastamist otsustav ülem kaadriallohviteri vabastamise tegelikust sõjaväeteenistusest edasi lükata kuni 2 kuud, kui seda nõuavad teenistushuvid.

§ 140. Kaadriallohviteri võib tegelikust sõjaväeteenistusest vabastada:

- 1) aja väljateenimise tõttu (§ 142);
- 2) pärast mitterahuldavat atestatsiooni;
- 3) pärast seadusjõusse astunud kohtuotsust, millega allohviterile on määratud karistus, mis ületab ühe kuu aresti garnisoni arestimajas või ühe kuu aresti Kriminaalseadustiku järgi, olgugi, et karistatu on karistuse kandmisest tingimisi vabastatud;
- 4) teenistushuvides pärast sellekohast juurdlust ja allohviteri enda seletuse ärakuulamist.

§ 141. Kui koosseisu vähendamise korral kaadriallohviteri vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest (§ 139 p. 5) on möödapääsmatu, siis teostub vabastamine atestatsiooni halvemise järjekorras samas väeosas sama väeliigi või eriala samaastmelistel ja madalamatel ametikohtadel teenivate kaadriallohviteride hulgast, kusjuures esimeses järjekorras vabastatakse need kaadriallohviterid, kes on välja teeninud täie pensioni.

Erandina vabastatakse kaadriallohviter, kelle ametikoht ära kaotatakse, ilma eelmises lõikes tähendatud korras atestatsioonide võrdlust toimetamata, kui selle allohviteri viimane atestatsioon on rahuldav või halvem.

Vabaduse Risti kavaleri võib koosseisu vähendamise korral vabastada ainult siis, kui samas väeosas sama väeliigi või eriala samaastmelistel või madalamatel ametikohtadel ei ole ühtki teist atestatsiooni poolest temaga võrdset või temast halvemat kaadriallohviteri.

§ 142. Aja väljateenimise tõttu (§ 140 p. 1) võib kaadriallohviteri tegelikust sõjaväeteenistusest vabastada siis, kui ta on välja teeninud vähemalt puhkepensioni alammäära.

§ 143. Kaadriallohviteride tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamist põhjustavad vanaduse ülemmäärad on järgmised:

Ametikoha aste	Riviala-ametikohtadel	Eriala-ametikohtadel
XV	48 aastat	56 aastat
XVI	46 „	54 „
XVII	44 „	52 „
XVIII	42 „	50 „

Eeltähendatud vanaduse ülemmäärdest on vastavalt 5 aasta võrra lühemad vanaduse ülemmäärad nendel kaadriallohviteridel, kes teenivad lennuväes lenduriametikohtadel või mereväes allveelaevadel.

Riviala-ametikohtadele ettenähtud vanaduse ülemmäärade norme kohaldatakse ka neile eriala-ametikohtadele, millel teenimine annab pensionile väljateenitud ajale lisateenistusaega.

Erandina võib diviisiülema otsusega edasi lükata kuni pensioniõiguslikuks saamiseni nende kaadriallohviteride tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise, kes on osa võtnud Vabadussõjast, astudes tegelikku sõjaväeteenistusse enne 6. detsembril 1919, kuid käesolevas paragrahvis ettenähtud vanaduse ülemmäära saabumisel ei ole saanud veel pensioniõiguslikuks.

§ 144. Kohtu või eeluurimise all olemine ei takista kaadriallohviteri vabastamist tegelikust sõjaväeteenistusest.

§ 145. Tegelikust sõjaväeteenistusest vabastab kaadriallohvitsere avaldamisega oma käskkirjas:

1) teenistushuvides (§ 140 p. 4), paragrahvis 140 p. 3 ettenähtud juhul, pärast mitterahuldavat atestatsiooni (§ 140 p. 2) ja distsiplinaarkorras (§ 139 p. 9) — diviisiüleml;

2) muudel juhtudel — väeosauüem.

§ 146. Kaadriallohviter loetakse tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatuks vabastamisotsuses tähendatud päevast.

Vabastamisotsus tehakse ja avaldatakse nõnda, et otsuse avaldamise päevast kuni vabastamise päevani jääks vajalik aeg ametikoha korralikuks ülevõtmiseks. See aeg ei või kesta üle 2 kuu, kui eriseadluses ei ole ette nähtud muud tähtaega.

§ 147. Tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud kaadriallohviterid arvatakse reservi või erusse Sõjaväeteenistuse seaduses ettenähtud alustel.

§ 148. Tegelikust sõjaväeteenistusest koosseisu väherdamise tõttu vabastatud kaadriallohviterid võetakse ametnikkude reservi nimekirja Riigiteenistuse seaduses ettenähtud alustel ja korras.

2. jaotis.

Väljaspool Sõjaministeeriumi ja sõjaväge teenivate kaadriallohviteride teenistuskäik.

§ 149. Väljaspool Sõjaministeeriumi ja sõjaväge teenivate kaadriallohviteride teenistuskäik teostub ühistel alustel Sõjaministeeriumis või sõjaväes teenivate kaadriallohviteride teenistuskäiguga, välja arvatud käesolevas jaotises määratud erandid.

§ 150. Käesolevas seadluses alluvate kaadriallohviteride teenistuskäigu alal Sõjaministrile ja Sõjavägede Juhatajale ettenähtud õigused ja kohused on väljaspool Sõjaministeeriumi ja sõjaväge teenivate kaadriallohviteride suhtes vastavil ministreil ja neile vastavate õigustega muudel ametiisikutel, Sõjavägede Staabi ülemale ettenähtud õigused ja kohused — ministriabiidel ja neile vastavate õigustega muudel ametiisikutel ning diviisiülemale ettenähtud õigused ja kohused — ministeeriumide vastavate talituste direktoritel ja neile vastavate õigustega muudel ametiisikutel.

§ 151. Väljaspool Sõjaministeeriumi ja sõjaväge teenivate kaadriallohviteride ametikohtade liigitamise kohta tehtavad ettepanekud saadetakse enne kinnitamisele esitamist arvamuse avaldamiseks Sõjavägede Juhatajale ja esitatakse kinnitamisele koos Sõjavägede Juhataja arvamusega.

4. jagu.

Ajateenijate-allohvitseride teenistuskäik.

§ 152. Ajateenijate-allohvitseride teenistuskäik rahu ajal teostub ühis-
tel alustel ajateenijate-sõdurite rahuaegse teenistuskäiguga.

5. jagu.

Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõja-
väeteenistusse võetud allohvitseride teenistuskäik.

§ 153. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõja-
väeteenistusse võetud allohvitseride teenistuskäik teostub samadel alustel kui
kaadriallohvitseride teenistuskäik, välja arvatud käesolevas jaos määratud
erandid.

§ 154. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist allohvitseride
tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine teostub Sõjaväeteenistuse seaduses mäa-
ratud alustel.

§ 155. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõja-
väeteenistusse võetud allohvitseride määramine ametikohtadele, üleviimine
ja lähetamine teostub teenistushuvide kohaselt ülemuse äranägemise järgi.

Ametikohtadele määratakse eeltähendatud allohvitseri ajutisteks üle-
mateks (vanemateks).

§ 156. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõja-
väeteenistusse võetud allohvitseri võib kõrgendada auastmes, kui ta:

- 1) on välja teeninud auastmele, millesse allohvitser kõrgendatakse,
nõutava aja tegelikus sõjaväeteenistuses või reservis (§ 58—64, 176,
181—184);
- 2) õppustel või katsemobilisatsioonil näitas üles häid teadmisi ja oskusi
ametikohtal, mis võimaldab kõrgendamise järgmisse auastmesse;
- 3) on tunnustatud ülemuse poolt vääriliseks kõrgendamiseks järgmisse
auastmesse.

Auastmeis kõrgendamine teostub normaalselt õppuste lõpul.

§ 157. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõja-
väeteenistusse võetud allohvitseridele võib anda ainult erakorralist puhkust
kuni 3 päevaks sõjaväeringkonnaülema otsusel.

§ 158. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõja-
väeteenistusse võetud allohvitseridel ei ole keelatud olla poliitiliste erakon-
dade, poliitilisi sihte taotlevate ühingute või muude sääraste koondiste liik-
meiks, kuid neil on keelatud osa võtta poliitilistest miitingutest, koosolekutest,
meeleavaldustest ja kihutustööst.

§ 159. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõja-
väeteenistusse võetud allohvitseride vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest
teostub õppuste või katsemobilisatsiooni lõpul. Enne seda vabastatakse all-
ohvitseri tegelikust sõjaväeteenistusest õppustele kutsuja sellekohasel otsusel
või kui allohvitser osutub tervislikult sõjaväeteenistusse kõlbmatuks.

§ 160. Allohvitseride ilmumine õppuste või katsemobilisatsiooni puhul
tegelikku sõjaväeteenistusse ja sellest vabanemine avaldatakse vastava väeosa
ülema käskkirjas.

3. peatükk.

Tegeliku sõjaväeteenistuse allohvitseride teenistuskäik sõja ajal.

1. jagu.

Üldeskirjad.

§ 161. Tegeliku sõjaväeteenistuse allohvitseride sõjaaegne teenistuskäik on ühesugune kaadriallohvitseride rahuaegse teenistuskäiguga, välja arvatud käesolevas peatükis ettenähtud erandid.

Tegelik sõjaväeteenistus loetakse sõjaaegseks sõjalise tegevuse algpäevast kuni rahuaja olukorrale ülemineku päevani, millised päevad määrab Vabariigi President.

§ 162. Allohvitseride teenistuskäigu alal on Sõjavägede Ülemjuhatajal peale käesolevas peatükis ettenähtud õiguste ja kohuste kõik õigused ja kohused, mis on ette nähtud Sõjavägede Juhatajale rahu ajal.

§ 163. Allohvitseride koosseisu täiendamiseks sõja ajal võetakse tege-
likku sõjaväeteenistusse allohvitseri:

- 1) sunduslikult — Sõjaväeteenistuse seaduses määratud alustel;
- 2) vabatahtlikult — allohvitseri enda soovil Sõjavägede Ülemjuhataja poolt määratud alustel ja korras.

§ 164. Ametikohtadele määratakse ja ametikohtadelt vabastatakse allohvitseri sõja ajal väeosäulema äranägemisel teenistushuvide kohaselt.

§ 165. Väeosäulem võib Sõjavägede Ülemjuhataja poolt antud juhendite järgi määrata allohvitseri ohvitseride puudusel ajutisteks ülemateks ka ohvitseride ametikohtadele, kuid mitte kõrgematele kui XII astme ametikohtadele.

§ 166. Sõja ajal võib üleviimine teostuda ainult teenistushuvides.

§ 167. Puhkused reguleeritakse sõja ajal Sõjavägede Ülemjuhataja eeskirjadega.

§ 168. Allohvitseri vabastatakse sõja ajal tegelikust sõjaväeteenistusest ainult tervisekaotuse puhul, mis ei võimalda allohvitseri edaspidist kasutamist tegelikus sõjaväeteenistuses.

§ 169. Demobilisatsiooni korral vabastatakse allohvitseri tegelikust sõjaväeteenistusest vajaduse kohaselt.

2. jagu.

Allohvitseride kõrgendamine auastmeis sõja ajal.

§ 170. Sõja ajal võib allohvitseri kõrgendada auastmeis:

- 1) sõjas ülesnäidatud vahvuse eest;
- 2) erakorraliste teenete eest;
- 3) väljateenitud aja eest.

§ 171. Sõjas ülesnäidatud vahvuse eest võib auastmeis kõrgendada allohvitseri, kes lahinguolukorras on korda saatnud erakorralist meeolekut, osavust või vaprust nõudva vägiteo. Allohvitseridelt peale vägiteo muid eeltingimusi kõrgendamiseks ei nõuta.

Kõrgendamisel antud auastme vanuseks arvatakse vägiteo toimepanemise päev.

§ 172. Teenete eest võib kõrgendada ametikohtadele vastavasse auastmeisse allohvitseri, kes sõjaaegses teenistuses on üles näidanud erakorralist

algatust, püsivust, meelekindlust ja julgust. Allohvitserilt peale teenete ja ametikoha muid eeltingimusi kõrgendamiseks ei nõuta.

Kõrgendamisel antud auastme vanuseks arvatakse kõrgendamispäev.

§ 173. Väljateenitud aja eest allohvitseride auastmeis kõrgendamine on sõja ajal, välja arvatud käesolevas jaos ettenähtud erandid, ühesugune kaadri-allohvitseride auastmeis kõrgendamisega rahu ajal.

§ 174. Sõja ajal ei ole nõutav rahu ajal auastmeis kõrgendamise eeltingimusena ettenähtud kõrgendatava hinnang atestatsiooni järgi. Vastavad tingimused sel alal määratakse sõja ajal Sõjavägede Ülemjuhataja poolt antavate eeskirjadega.

Samuti ei kohaldata sõja ajal käesoleva seadluse § 65 eeskirju.

§ 175. Sõja ajal peab allohvitser olema teeninud vahenditult enne väljateenitud aja eest auastmes kõrgendamist vahetpidamata vähemalt kolm kuud ülemana (vanemana) ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise järgmisel auastmesse.

§ 176. Auastmele väljateenitud aja väljaarvutamisel arvestatakse sõja-aegne teenistus järgmiselt:

1) teenistus rindel — üks päev neljaks päevaks;

2) teenistus tagalas — üks päev kaheks päevaks.

Sõjaaegne teenistus liigitatakse teenistuseks rindel ja teenistuseks tagalas Sõjavägede Ülemjuhataja eeskirjadega. Pärast Sõjavägede Ülemjuhataja instituudi likvideerimist allohvitseride sõjaaegse teenistuse liigitamise ja arvestamise alal tekkinud küsimused, mida ei saa lahendada Sõjavägede Ülemjuhataja poolt antud eeskirjade järgi, otsustab Sõjavägede Nõukogu.

§ 177. Auastmeis kõrgendamise ettepanekute esitamine ja auastmeis kõrgendamise teostamine ei ole sõja ajal seotud mingisuguste tähtaegadega. Kõrgendamise ettepanekud esitatakse kohe pärast ettenähtud tingimuste täitumist.

§ 178. Sõja ajal kõrgendavad allohvitseri auastmeis avaldamisega oma käskkirjas:

1) vanemveebliks — diviisiüleml;

2) veebli ja madalamaisse auastmesse — väeosaüleml.

4. peatükk.

Reservallohvitseride teenistuskäik.

§ 179. Reservallohvitserid võivad vabatahtlikult osa võtta sõjaväelistest õppustest Sõjavägede Juhataja poolt määratud korras.

§ 180. Reservallohvitseri võib kõrgendada auastmeis käesolevas peatükis määratud alustel ja korras.

§ 181. Seersandiks (maadiks) võib kõrgendada nooremseersanti (nooremmaati), kes:

1) on välja teeninud seersandi (maadi) auastmele vähemalt viis aastat või olles üliõpilane — vähemalt kolm aastat;

2) reservis olles on nooremseersandina (nooremmaadina) läbi teinud katsed (§ 186) ja oülemailt või vastavalt eriala-allohvitseridelt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides või õppides ülikoolis on nooremseersandina (nooremmaadina) vähemalt kahel õppeaastal läbi teinud riigikaitselise õpetuse õppekavas ja töökavades ning eripäevade kavades ettenähtud riigikaitse-ainetes kõik kohuslikud harjutused, praktikumid ja eksamid;

3) on tunnustatud vääriliseks kõrgendamiseks seersandiks (maadiks).
 § 182. Vanemseersandiks (vanemmaadiks) võib kõrgendada seersanti (maati), kes:

- 1) on välja teeninud vanemseersandi (vanemmaadi) auastmele vähemalt kuus aastat või olles üliõpilane — vähemalt neli aastat;
- 2) reservis olles on seersandina (maadina) läbi teinud katsed (§ 186) rühmavanemait või vastavalt eriala-allohvitseridelt nõutavate teadmiste ja oskuste piirides või õppides ülikoolis on seersandina (maadina) vähemalt kolmel õppeaastal läbi teinud riigikaitselise õpetuse õppekavas ja töökavades ning eripäevade kavades ettenähtud riigikaitse-ainetes kõik kohuslikud harjutused, praktikumid ja eksamid;
- 3) on tunnustatud vääriliseks kõrgendamiseks vanemseersandiks (vanemmaadiks).

§ 183. Nooremveebliks võib kõrgendada vanemseersanti (vanemmaati), kes:

- 1) on välja teeninud nooremveebli auastmele vähemalt kuus aastat või olles üliõpilane — vähemalt neli aastat;
- 2) reservis olles on vanemseersandina (vanemmaadina) läbi teinud katsed (§ 186) kompanivanemait või vastavalt eriala-allohvitseridelt nõutavate teadmiste ja oskuste piirides või õppides ülikoolis on vanemseersandina (vanemmaadina) vähemalt kolmel õppeaastal läbi teinud riigikaitselise õpetuse õppekavas ja töökavades ning eripäevade kavades ettenähtud riigikaitse-ainetes kõik kohuslikud harjutused, praktikumid ja eksamid;
- 3) on tunnustatud vääriliseks kõrgendamiseks nooremveebliks.

§ 184. Reservallohvitseridel, kes teenivad kaitseliidus vastavalt ametikohtadel, lühendatakse § 181—183 ettenähtud auastme väljateenimise aega ühe aasta võrra, kui nad allohvitserina vastavas auastmes on teeninud sõjaväes või kaitseliidus kokku vähemalt neli aastat ja sellest ajast:

- 1) nooremseersant (nooremmaat) — vähemalt ühe aasta jaoülema, jaopealiku, vastaval või kõrgemal riviala-ametikohal;
- 2) seersant (maat) ja vanemseersant (vanemmaat) — vähemalt kaks aastat rühmavanema, rühmapealiku abi, vastaval või kõrgemal riviala-ametikohal.

§ 185. Reservallohvitseridel võetakse auastmele väljateenitud aja arvele nii tegelikus sõjaväeteenistuses kui ka reservis viibitud aeg.

Kõrgendamisel antud auastme vanust loetakse kõrgendamispäevast.

§ 186. Paragrahvides 30 esimese lõike p. 1, 181 p. 2, 182 p. 2, 183 p. 2 ja 316 esimese lõike p. 1 tähendatud katsete kavad, aja ja korra määrab Sõjavägede Juhataja Sõjavägede Staabi ülema ettepanekul.

§ 187. Kõrgendamisi auastmeis antakse üks kord aastas — Vabariigi aastapäeval.

§ 188. Auastmeis kõrgendamise ettepanekuid reservallohvitseride kohta, kes ei teeni kaitseliidus ega ole üliõpilased, teeb vastava sõjaväeringkonna staabi ülem. Kaitseliitlaste auastmeis kõrgendamise ettepanekuid teeb vastava maleva pealik.

§ 189. Reservallohvitseri kõrgendab auastmeis vastava diviisi ülem. Erandina reservallohvitseri-kaitseliitlasi kõrgendab auastmeis Kaitseliidu ülem ja reservallohvitseri-üliõpilasi — vastava ülikooli Riigikaitselise Õpetuse Instituudi juhataja.

Kõrgendamine avaldatakse kõrgendava ülema käskkirjas.

§ 190. Reservlaste-kaitseliitlaste ja -üliõpilaste allohvitseriks ülen-damise ja nende auastmeis kõrgendamise kohta saadetakse väljavõtted Kaitse-liidu ülema ja ülikooli Riigikaitselelise Õpetuse Instituudi juhataja käskkirjadest vastava sõjaväeringkonna staabi ülemale asjaosaliste reservlaste teenistus-dokumentidesse vastavate sissekannete tegemiseks.

5. peatükk.

Eruallohvitseridest.

§ 191. Eruallohvitseri võib sõja ajal võtta tegelikku sõjaväeteenistusse ainult allohvitseri enese soovil.

6. peatükk.

Allohvitseride degradeerimine ja reameheks alandamine.

1. jagu.

Degradeerimine.

§ 192. Allohvitseri degradeerimiseks nimetatakse allohvitserilt kõigi sõjaväeliste auastmete äravõtmist.

§ 193. Allohvitser degradeeritakse kohtuotsusega, kui karistusega käib kaasas või on ühendatud allohvitserilt kõigi sõjaväeliste auastmete äravõtmine.

§ 194. Allohvitser loetakse degradeerituks kohtuotsuse seadusjõusse astumise päevast.

§ 195. Degradeeritu arvestatakse tööteenistuskohuslasena.

§ 196. Degradeeritu võib saada uuesti allohvitseriks armuandmise korras Vabariigi Presidendi otsusel.

Armuandmise korras võib degradeeritu tagasi saada oma endise või sellest madalama auastme, kusjuures tagasiantud auastme vanust loetakse auastme tagasiantud otsuse tegemise päevast.

2. jagu.

Reameheks alandamine.

§ 197. Allohvitseride reameheks alandamine teostub:

1) kohtuotsusega, kui allohvitserile on määratud karistus, millega käib kaasas alandamine reameheks;

2) distsiplinaarkorras Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadluses ettenähtud alustel.

§ 198. Allohvitser loetakse reameheks alandatuks:

1) § 197 p. 1 ettenähtud juhtudel — kohtuotsuse seadusjõusse astumise päevast;

2) § 197 p. 2 ettenähtud juhtudel — vastava ülema otsuse käskkirjas avaldamise päevast.

§ 199. Reameheks alandatu võib saada uuesti allohvitseriks:

1) armuandmise korras Vabariigi Presidendi otsusel;

2) sõjalise vägiteo või erakorralise teene eest, kui ta ei ole kaotanud Kriminaalseadustiku § 18 ja 19 ettenähtud õigusi või kui ta nimetatud õigused on küll kaotanud, kuid on need jälle tagasi saanud:

- a) rahu ajal — diviisiülema otsusel;
- b) sõja ajal — väeosaülema otsusel.

Armuandmise korras võib reameheks alandatu tagasi saada oma endise või sellest madalama auastme, kusjuures tagasiantud auastme vanust loetakse auastme tagasiandmise otsuse tegemise päevast.

Sõjalise vägiteo eest võib reameheks alandatu tagasi saada oma endise või sellest madalama auastme, kusjuures tagasiantud auastme vanust loetakse vägiteo toimepanemise päevast.

Erakorralise teene eest võib reameheks alandatud uuesti ülendada allohvitseriks, andes temale esimese allohvitseri auastme üldistel alustel ja korras.

7. peatükk.

Allohvitseride teenistuskirjade pidamine.

§ 200. Iga sõjaväeteenistuskohusliku allohvitseri kohta peetakse teenistuskirja:

- 1) kaadriallohvitseride kohta — käesolevas peatükis määratud alustel ja korras;
- 2) muude tegelikus sõjaväeteenistuses olevate allohvitseride kohta — ühistel alustel ajateenijate-sõdurite teenistuskirjadega.

§ 201. Kaadriallohvitseri teenistuskirja peetakse käesoleva seadluse lisas oleva vormi (lisa nr. 2, vorm nr. 2) järgi.

§ 202. Teenistuskirja märgitakse kaadriallohvitseri kohta järgmised andmed:

- 1) auaste, nimi ja perekonnanimi;
- 2) sünniaeg;
- 3) rahvus;
- 4) ametiasutis, kus peetakse perekonnaregistrit;
- 5) perekonnaseis;
- 6) üldine ja sõjaline haridus;
- 7) võõrkeelte oskus;
- 8) teenistuskäigu kirjeldus kronoloogilises järjekorras.

§ 203. Teenistuskäigu alal (§ 202 p. 8) märgitakse teenistuskirja:

- 1) tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine ja sellest vabastamine;
- 2) allohvitseriks ülendamine;
- 3) auastmes kõrgendamised, degradeerimine ja reameheks alandamine;
- 4) ametikohale määramised ja ametikohalt vabastamisega;
- 5) üleviimised;
- 6) lähetamised, välja arvatud need teenistusalaste ülesannete täitmiseks lähetamised, millede kestus oli vähem kui kaks nädalat;
- 7) sõjategevusest osavõtmised rindel ja tagalas;
- 8) teenistuskohuste täitmisel saadud haavamised, vigastused, põrutused, mürgitused ja haigused;
- 9) puhkused, välja arvatud: puhkused, mis ei kuulu avaldamisele käskkirjas, ja kõik pühadepuhkused;
- 10) kuupalga ja korterivarustiseraha norm;
- 11) autasud ning au- ja teenetemärgid; kiitused, mis kiituse avaldaja oma käskkirjaga on määranud teenistuskirja kandmiseks;
- 12) kohtu poolt määratud karistused, milledega käib kaasas õiguste kaotus või õiguste kitsendamine teenistuse alal, ja karistused, mis

kuuluvad teenistuskirja kandmisele kohtuotsuse või Sõjaväe distsipliinaarkaristuste seadluse järgi;

13) ravimisel viibimised;

14) muud andmed, mis kuidagi võivad mõjuda allohvitseri edaspidisele teenistuskäigule või tema õiguste kindlaksmääramisele.

Peale eespool-tähendatud andmete, mis käivad allohvitserina teenitud aja kohta, märgitakse teenistuskäigu alal teenistuskirja veel need andmed sõdurina ja Vabadussõjas kaitseliitlasena teenitud ning riigi- ja omavalitsusteenistuses oldud aja kohta, mis on vajalikud allohvitseri teenistustasu- või pensioniküsimuste otsustamiseks.

§ 204. Teenistuskiri koostatakse ja seda peetakse ühes eksemplaris.

§ 205. Teenistuskirja kantud andmete juurde, mis puutuvad teenistuskäiku Eesti Vabariigis sõjaväelasena, märgitakse alusena käskkirjad, milles need andmed on avaldatud. Kõigi muude teenistuskirja kantud andmete tõendamiseks lisandatakse teenistuskirjale sellekohased algdokumendid (nagu perekonnaseisu-tunnistused, haridustunnistused, käskkirjad, määrused, kohtuotsused) või tõestatud ära kirjad tähendatud algdokumentidest või nende algdokumentide põhjal väljaantud muud tunnistused (nagu endised teenistuskirjad, isikute tõendused) või tõestatud ära kirjad eeltähendatud tunnistustest.

Erandina võib tõendada andmeid teenistuskäigu kohta endise Vene sõjaväes vähemalt kahe usaldusväärse isiku allkirjaga.

§ 206. Andmed sõjaväeteenistuskäigu kohta Eesti Vabariigis sõjaväelasena ja neid andmeid tõendavad dokumendid muretseb väeosa, kes teenistuskirja koostab või seda peab. Kõik muud andmed ja neid andmeid tõendavad dokumendid muretseb kaadriallohvitser ise.

§ 207. Kõik andmed märgitakse teenistuskirja täpselt, ära tähendades sündmuse aasta ja kuupäeva ning sissekande aluse, kusjuures sündmuse sisu väljendav sõna paigutatakse võimalikult lause algusse.

§ 208. Igal allohvitseril on õigus oma teenistuskirjast järele vaadata, kas kõik andmed on sinna õieti sisse kantud.

§ 209. Teenistuskirja esmakordne koostamine § 201 tähendatud vormi järgi teostub kohe pärast allohvitseri võtmist tegelikku sõjaväeteenistusse kaadriallohvitseriks.

§ 210. Teenistuskirja peetakse väeosas, kus kaadriallohvitser on nimekirjas.

Erandeid eelmise lõike eeskirjast võivad teha vastavalt alluvusele Sõjaminister ja Sõjavägede Juhataja:

§ 211. Kaadriallohvitseri üleviimise puhul ühest väeosast teise väeossa saadetakse tema teenistuskiri uude väeossa, lõpetatuna senisest väeosast lahkumise päevaga ning kinnitatult väeosaülema, adjutandi ja üleviidava enese allkirjadega. Teenistuskirja ümberkirjutamise puhul endised allkirjad jäetakse välja.

§ 212. Kaadriallohvitseri vabastamisel tegelikust sõjaväeteenistusest saadetakse tema lõpetatud teenistuskiri ühes tõendavate dokumentidega alalhoidmiseks vastava sõjaväeringkonna staapi.

Kui kaadriallohvitser tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamisel on välja teeninud pensioni, siis koostatakse tema teenistuskiri kahes eksemplaris, millest üks eksemplar ühes teenistuskirja juurde kuuluvate dokumentidega saadetakse Sõjavägede Staapi, kuna teine eksemplar ühes tõestatud ära kirjadega eeltähendatud dokumentidest saadetakse vastava sõjaväeringkonna staapi.

Kui kaadriallohvitseri vabastamine teostub koosseisu kitsendamise tõttu, siis saadab väeosa vabastatu teenistuskirjast ärakirja ametnikkude reservi.

§ 213. Allohvitseri vabanemisega sõjaväeteenistuskohustest lõpeb tema teenistuskirja pidamine.

3. osa.

Sõdurite teenistuskäik.

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

1. jagu.

Sõdurite liigitamine.

§ 214. Sõdureid liigitatakse:

- 1) auastmete järgi;
- 2) sõjaväeteenistusliku seisundi järgi.

§ 215. Auastmete järgi liigitatakse sõdurid:

Maa- ja lennuväes:

- 1) kapral
- 2) reamees
- 3) noor

Mereväes:

- 1) vanemmadrus
- 2) madrus
- 3) noor.

§ 216. Sõjaväeteenistusliku seisundi järgi liigitatakse sõdurid:

- 1) tegeliku sõjaväeteenistuse sõduriteks;
- 2) reservsõduriteks;
- 3) erusõduriteks.

§ 217. Tegeliku sõjaväeteenistuse sõduriteks (§ 216 p. 1) loetakse sõdurid, kes teenivad sõjaväelastena Sõjaministeeriumis või sõjaväes või vastavais seadustes või seadlustes ettenähtud alustel väljaspool Sõjaministeeriumi ja sõjaväge.

Neid tegeliku sõjaväeteenistuse sõdureid, kes pärast ajateenistust enese soovil on võetud tegelikku sõjaväeteenistusse alaliseks teenimiseks rahu ajal kindlakuupalgalistena, nimetatakse kaadrisõduriteks.

§ 218. Reservsõduriteks (§ 216 p. 2) loetakse tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud sõjaväeteenistuskohuslikud sõdurid.

§ 219. Erusõduriteks (§ 216 p. 3) loetakse sõdurid, kes on lõplikult vabastatud sõjaväeteenistuskohustest.

2. jagu.

Sõdurite ametikohtade liigitamine.

§ 220. Sõdurite ametikohad sõjaväelaste ametikohtade üldises astmes-
tikus jagunevad kahte astmesse:

- 1) XIX astmesse kuuluvad jaoulema abide ja vastavad ametikohad;
- 2) XX astmesse kuuluvad reasõdurite ja vastavad ametikohad.

Reasõdurite ametikohtade nimetustena võib kasutada vastavas väeliigis tarvitusel olevaid üldisi nimetusi, nagu: ratsaväeüksustes — husar, pioneriüksustes — pioner, mereväeüksustes — madrus.

§ 221. Sõdurite ametikohad ja nende astmed määratakse koosseisudes.

§ 222. Ülesannete iseloomu järgi sõdurite ametikohad jagunevad rivi-ala- ja eriala-ametikohtadeks.

Riviala-ametikohtadeks loetakse ametikohad, millel teenivad sõdurid täidavad riviteenistuslikke ülesandeid.

Kõik muud sõdurite ametikohad loetakse eriala-ametikohtadeks.

2. peatükk.

Tegeliku sõjaväeteenistuse sõdurite teenistuskäik rahu ajal.

1. jagu.

Ajateenijate-sõdurite teenistuskäik.

1. jaotis.

Tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine.

§ 223. Kodanikkude võtmine ajateenistusse teostub Sõjaväeteenistuse seaduses ettenähtud alustel ja korras.

§ 224. Ajateenistusse ilmumine avaldatakse väeosapäeva käskkirjas.

2. jaotis.

Ajateenijatele-sõduritele sõduri esimese auastme andmine ja nende kõrgendamine auastmeis.

§ 225. Ajateenistusse astumisega sõdur omandab noore auastme.

§ 226. Noor, kes on lõpetanud noorte õppekursuse ja andnud sõjaväelase truudusetootuse, kõrgendatakse reameheks (madruseks).

§ 227. Kapraliks (vanemmadruseks) võib kõrgendada reameest (madrust), kes:

- 1) on olnud reamehe (madruse) auastmes vähemalt 4 kuud;
- 2) on lõpetanud täiendusallohvitseride ettevalmistuskursuse või teenides on omandanud nõutavad teadmused ja oskused;
- 3) teenib ametikohal, mis võimaldab kõrgendamist kaprali (vanemmadruse) auastmesse, kui ta teenib eriala-ametikohal;
- 4) teenistuskohuste täitmiselt ja käitumiselt on tubli, hoolas ja kohusetruu.

§ 228. Kõrgendamisel antud auastme vanust loetakse kõrgendamispäevast.

§ 229. Sõjaväelisse vangistusse mõistetud ajateenijaid-reamehi (-madruseid) ei või kõrgendada kapraliks (vanemmadruseks) ühe aasta jooksul pärast karistuse ärakandmist. Enne ühe aasta möödumist määratud karistuse ärakandmisest võib ajateenijaid-reamehi (-madruseid) auastmes kõrgendada ainult diviisiülema eriootsusel, et kantud karistust ei loeta takistuseks sõduri kõrgendamisele teenistuses.

§ 230. Ajateenijaid-sõdureid kõrgendab auastmeis ja avaldab kõrgendused oma käskkirjas väeosapäevale.

3. jaotis.

Ajateenijate-sõdurite määramine ametikohtadele.

1. alljaotis.

Üldeeskirjad.

§ 231. Ajateenijate-sõdurite määramine ametikohtadele teostub käesolevas jaotises määratud korras ülemuse äranägemise järgi, silmas pidades teenistushuvisid.

§ 232. Kohtu või eeluurimise all olevat ajateenijat-sõdurit ei või määrata uuele ametikohale, mis on ametiastmelt tema senisest ametikohast kõrgem.

§ 233. Sõjaväelisse vangistusse mõistetud ajateenijaid-sõdureid, kes on ära kandnud karistuse, võib määrata ühe aasta jooksul pärast karistuse kandmist XX astme ametikohast kõrgemaile ametikohtadele ainult diviisiüüema igakordsel eriootsusel, et kantud karistust ei loeta takistuseks nende kõrgendamisele teenistuses.

§ 234. Kirjutajate, rätsepat, kingseppade, asutiste käskjalgade ja muudele vastavatele eriala-ametikohtadele määratakse eeskätt tervislikult riviteenistusse kõlbmatuiks tunnustatud ajateenijaid-sõdureid. Riviteenistusse kõlblikke ajateenijaid-sõdureid võib eeltähendatud ametikohtadele määrata ainult siis, kui väeosas ei ole vastavaid riviteenistusse kõlbmatuid ajateenijaid.

Enne noorte õppekursuse lõpetamist ei või ajateenijat-sõdurit määrata eriala-ametikohale.

2. alljaotis.

Määramine XX astme ametikohtadele.

§ 235. Kõik väeosa ajateenijad-sõdurid määratakse väeosa allüksustesse nimeliselt väeosaülema poolt, kusjuures määramised avaldatakse väeosaülema käskkirjas.

§ 236. XX astme ametikohtadele ajateenijaid-sõdureid väeosaülema käskkirjaga nimeliselt ei määrata. Kõik ajateenijad-sõdurid, kes ei ole määratud ülemaiks (vanemaiks) XX astme ametikohast kõrgemaile ametikohtadele, loetakse teenivateks XX astme ametikohtadel.

3. alljaotis.

Määramine XIX astme ja kõrgemaile ametikohtadele.

§ 237. Ajateenijaid-sõdureid määratakse XIX astme või kõrgemaile ametikohtadele ülemateks (vanemateks) või ajutisteks ülemateks (vanemateks).

Ülemateks (vanemateks) võib ajateenijaid-sõdureid määrata vakantseile ametikohtadele ja ajutisteks ülemateks (vanemateks) nii vakantseile kui ka mittevakantseile ametikohtadele.

§ 238. Ajateenijat-sõdurit võib määrata ülemaks (vanemaks) XIX astme ametikohale, kui ta omab ametikohale vastavat väeliigilist või erialast üldist ettevalmistust ja vajalikke praktilisi oskusi ning oma võimeilt ja omadustelt on kohane ametikohale ülemaks (vanemaks).

§ 239. Allohvitseride puudusel võib ajateenijaid-sõdureid, kes vastavad paragrahvis 238 ettenähtud tingimustele, määrata ülemateks (vanemateks) ka XIX astme ametikohast kõrgemaile ajateenijate ametikohtadele.

§ 240. Ajateenijaid-sõdureid määratakse XIX astme või kõrgemaile ajateenijate või kaadrisõdurite või kaadri allohvitseride ametikohtadele ajutisteks ülemateks (vanemateks):

- 1) vakantseile ametikohtadele — kuni ülema (vanema) määramiseni;
- 2) mittevakantseile ametikohtadele — ülema (vanema) ajutise äraoleku ajaks.

§ 241. Ajateenijale-sõdurile, kes on määratud ajutiseks ülemaks (vanemaks), jääb alale tema senine ametikoht.

§ 242. Ajateenijate-sõdurite määramine XIX astme või kõrgemaile ametikohtadele ülemateks (vanemateks) teostub väeosaülema otsusel ja nende määramine ajutisteks ülemateks (vanemateks) — kompani- või vastava allüksuse ülema otsusel.

Ülemaks (vanemaks) määramine avaldatakse väeosaülema käskkirjas.

4. jaotis.

Ajateenijate-sõdurite vabastamine ametikohtadelt.

1. alljaotis.

Ülemate (vanemate) vabastamine.

§ 243. Ülemad (vanemad) vabastatakse XIX astme ja kõrgemalt ametikohtadelt:

- 1) teenistushuvides ülemuse äranägemisel;
- 2) ametikoha ärakaotamise puhul;
- 3) seadusjõusse astunud kohtuotsuse põhjal, millega ajateenija-sõdur on tagandatud ülema (vanema) ametikohalt;
- 4) madalamale ametikohale ümberpaigutamise puhul distsiplinaarkorras;
- 5) reameheks alandamise puhul;
- 6) tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise puhul.

§ 244. Ülema (vanema) ametikohalt vabastatud ajateenija-sõdur paigutatakse, silmas pidades § 236 ettenähtud reegleid:

- 1) kohtuotsuse põhjal (§ 243 p. 3) ametikohalt vabastamise puhul — XX astme ametikohale;
- 2) reameheks alandamise puhul (§ 243 p. 5) ametikohalt vabastamisel — senisest ametikohast vähemalt ühe astme võrra madalamale ametikohale, kui ta teenis XX astme ametikohast kõrgemal ametikohal;
- 3) muil juhtudel — kõrgema, sama või madalama astme ametikohtadele, silmas pidades teenistushuvisid.

§ 245. Ülemaid (vanemaid) vabastab nende ametikohtadelt väeosaülem.

Ametikohalt vabastamine avaldatakse väeosaülema käskkirjas.

2. alljaotis.

Ajutiste ülemate (vanemate) vabastamine.

§ 246. Ajateenijad-sõdurid vabastatakse nende ajutistelt ametikohtadelt ülemate (vanemate) tagasi- või kohaleilmumise puhul või ülemuse otsusel teenistushuvides ka varem. Nende vabastamine teostub sama võimuga ja korras nagu nende määramine ametikohtadele (§ 242).

5. jaotis.

Ajateenijate-sõdurite üleviimine.

§ 247. Ajateenijate-sõdurite üleviimine ühest väeosast teise või ühest allüksusest teise allüksusse samas väeosas teostub ainult teenistushuvides, kusjuures ei nõuta vastavate ülemate nõusolekut.

§ 248. Ajateenijate-sõdurite hulgalised üleviimised ühest väeosast teise teostatakse Sõjavägede Juhataja erikorralduste alusel.

§ 249. Üksikute ajateenijate-sõdurite üleviimised teostatakse koosseisude piires:

- 1) samas väeosas ühest allüksusest teise allüksusse — väeosäulema otsusel;
- 2) ühest väeosast teise väeossa samas sõjaväeringkonnas — sõjaväeringkonnaülema otsusel;
- 3) ühest sõjaväeringkonnast teise sõjaväeringkonda samas diviisis — diviisiülema otsusel;
- 4) ühest diviisist teise diviisi:
 - a) Sõjamineisteriumis teenivate üleviimised — Sõjainistri abi otsusel;
 - b) sõjaväes teenivate üleviimised — Sõjavägede Staabi ülema otsusel.

§ 250. Üleviimisel ühest väeosast teise väeossa loetakse ajateenija-sõdur üleviiduks, kustutatakse senise väeosa nimekirjast ja võetakse uue väeosa nimekirja sellest päevast, mil üleviidu jõudis kohale uude väeossa.

Erandina ajateenija-sõdur, kes on lähetatud teise väeossa ja kes lähetamisel-oleku ajal viiakse üle kas sellesse teise või mõnesse kolmandasse väeossa, ilma et teda sinna kolmandasse väeossa välja saadetaks, loetakse üleviiduks, kustutatakse senise väeosa nimekirjast ja võetakse uue väeosa nimekirja sellest päevast, mis on määratud ülema otsuses, kelle võimuga teostus üleviimine. Kui vastava ülema otsuses ei ole määratud üleviimispäeva, siis loetakse ajateenija-sõdur üleviiduks üleviimise otsuse tegemise päevast.

Juurdelähetatud ajateenija-sõduri üleviimisel väeosa, kust juurdelähetatu uude väeossa välja saadeti, peab viivitamata teatama üleviimisest väeosale, kus üleviidu senini nimekirjas seisis, ära tähendades päeva, mil üleviidu uude väeossa kohale jõudis.

§ 251. Ajateenijate-sõdurite üleviimisel ühest väeosast teise väeossa saadetakse üleviidavad senisest väeosast uude väeossa nimekirjaga, mis koostatakse käesoleva seadluse lisa oleva vormi (lisa nr. 3, vorm nr. 3) järgi kahes eksemplaris. Üleviidud sõdurite kohalejõudmisel saab uus väeosa teise eksemplari nimekirjast endisele väeosale viivitamata tagasi, ära tähendades üleviidute kohalejõudmise aja.

§ 252. Üleviimisel ühest väeosast teise väeossa saadetakse endisest väeosast uude väeossa ajateenija-sõduri kohta järgmised dokumendid:

- 1) teenistuskiri ühes juurdekuuluvate dokumentidega;
- 2) väljavõte kiidu- ja karistusraamatust;
- 3) dokumendid teenistustasudega varustamise kohta;
- 4) tervisleht;
- 5) ambulantsikaart.

§ 253. Ajateenija-sõduri üleviimine avaldatakse vastavate väeosade ülemate käskkirjades.

6. jaotis.

Ajateenijate-sõdurite lähetamine.

1. alljaotis.

Üldeeskirjad.

§ 254. Ajateenijate-sõdurite lähetamisi teostatakse ainult teenistushuvides järgmistel eesmärkidel:

- 1) teenistusalaste ülesannete täitmiseks;
- 2) sõjalise hariduse täiendamiseks;
- 3) ajutiseks teenimiseks mujal.

§ 255. Teenistusalaste ülesannete täitmiseks lähetatu jääb lähetuse kestel lähetaja käsutusse, kui lähetaja pole teinud selle kohta muud korraldust.

Sõjalise hariduse täiendamiseks või ajutiseks teenimiseks lähetatu läheb selle väeosa või allüksuse ülema käsutusse, kuhu ta on lähetatud, kui selle kohta ei ole tehtud muud korraldust.

§ 256. Ajateenijate-sõdurite lähetamisel ühest väeosast teise väeossa saadetakse lähetatavad uude väeossa nimekirjaga, mis koostatakse käesoleva seadluse lisas oleva vormi (lisa nr. 4, vorm nr. 4) järgi kahes eksemplaris. Lähetatute kohalejõudmisel saadab uus väeosa teise eksemplari nimekirjast endisele väeosale viivitamata tagasi, ära tähendades lähetatute kohalejõudmise aja.

§ 257. Kui lähetatav jääb lähetuse ajaks lähetaja käsutusse, siis antakse temale lähetaja poolt vastav tunnistus, kus tähendatakse:

- 1) lähetatava auaste, nimi, perekonnanimi ja väeosa nimetus;
- 2) lähetamise otstarve, kestus ja koht.

§ 258. Ajateenija-sõduri lähetamisel ühest väeosast teise väeossa saadetakse uude väeossa lähetatava kohta:

- 1) väljavõtte kiidu- ja karistusraamatust;
- 2) vajaduse korral dokumendid teenistustasudega varustamise kohta.

§ 259. Lähetatule jääb alale tema senine ametikoht, kuhu vajaduse korral määratakse ajutine ülem (vanem) üldises korras.

§ 260. Ajateenija-sõduri lähetamine avaldatakse vastavate väeosaulemate käskkirjades.

2. alljaotis.

Lähetamine teenistusalaste ülesannete täitmiseks.

§ 261. Teenistusalaste ülesannete täitmiseks ajateenijate-sõdurite lähetamise õigus on väeosaulemail ja neist kõrgemal ülemail.

Erandina võivad juhul, kui lähetus ei kesta üle kolme päeva ja ei nõua riigilt kulusid, lähetada ajateenijaid-sõdureid ka väeosaulemast madalamad ülemad kuni komandoülemani, viimane kaasa arvatud.

§ 262. Ajateenijate-sõdurite lähetamisel teenistusalaste ülesannete täitmiseks lähetajad valvavad selle järele, et lähetamine teostuks ainult mõjuvaid põhjustel ja et ühte kohta samal ajal ei saadetak mitut isikut samade või erinevate ülesannetega, kui neid ülesandeid suudab korralikult täita ka üks isik.

3. alljaotis.

Lähetamine sõjalise hariduse täiendamiseks.

§ 263. Sõjalise hariduse täiendamiseks lähetatakse ajateenijaid-sõdureid õppeüksustesse või -kursustele alluvuse järgi Sõjaministri ja Sõjavägede Juhataja üld- või erikorralduste alusel.

4. alljaotis.

Lähetamine ajutiseks teenimiseks.

§ 264. Ajutiseks teenimiseks lähetatakse ajateenijaid-sõdureid ühest väeosast või allüksusest teise väeossa või allüksusesse juhtudel, kui see teine

väeosa või allüksus oma alaloleva koosseisuga ei suuda täita kõiki pealepandud ülesandeid.

§ 265. Lähetamine ajutiseks teenimiseks ei või vahetpidamatult kesta üle 6 kuu, välja arvatud lähetamine laevadele navigatsioonijaks. Erandeid võivad vajaduse korral teha:

- 1) Sõjamineisteriumis teenivate kohta — Sõjainistri abi;
- 2) sõjaväes teenivate kohta — Sõjavägede Staabi ülem.

§ 266. Lähetamine ajutiseks teenimiseks teostub:

- 1) samas väeosas ühest allüksusest teise allüksusesse — väeosaülema otsusel;
- 2) ühest väeosast teise väeossa samas sõjaväeringkonnas — sõjaväeringkonnaülema otsusel;
- 3) ühest sõjaväeringkonnast teise sõjaväeringkonda samas diviisis — diviisiülema otsusel;
- 4) ühest diviisist teise diviisi:
 - a) Sõjamineisteriumis teenivate lähetamine — Sõjainistri abi otsusel;
 - b) sõjaväes teenivate lähetamine — Sõjavägede Staabi ülema otsusel.

§ 267. Ajateenijate-sõdurite lähetamine ajutiseks teenimiseks võib teostuda ainult tungiva vajaduse korral. Vajaduse möödumisel enne lähetuse aja lõppu on ülem, kelle käsutuses lähetatu viibib, kohustatud viimase viivitamata oma väeossa või allüksusse tagasi saatma.

7. jaotis.

Ajateenijate-sõdurite puhkused.

1. alljaotis.

Üldeeskirjad.

§ 268. Puhkus jaguneb:

- 1) korraliseks;
- 2) erakorraliseks;
- 3) terviseparanduslikuks;
- 4) pühadepuhkuseks.

§ 269. Puhkusele, välja arvatud terviseparanduslik puhkus, ei või lubada kohtu või eeluurimise all olevaid ajateenijaid-sõdureid.

Sellest üldreeglit võib erakorralistel juhtudel puhkusele lubaja teha erandeid vastavalt kohtu või prokuratuuri nõusolekul.

§ 270. Välismaale puhkusele asumiseks on nõutav peale muude tingimuste veel Sõjavägede Staabi ülema igakordne nõusolek.

§ 271. Mobilisatsiooni väljakuulutamisel kõik puhkusel viibivad ajateenijad-sõdurid on kohustatud viivitamata tagasi ilmuma oma väeossa.

§ 272. Puhkuselt tagasitulekul ei loeta hiljaksjäämist süüks, kui see oli tingitud haigusest, õnnetusest või mõnest muust äravõitmata takistusest. Neil juhtudel talitatakse Garnisonimäärustikus ettenähtud korras.

§ 273. Puhkusele lubatud ajateenijaile-sõdureile antakse tunnistus Sisemäärustikus ettenähtud vormi järgi.

§ 274. Ajateenijate-sõdurite puhkusele minek ja puhkuselt tulek, välja arvatud puhkus kestusega mitte üle 36 tunni, avaldatakse väeosaülema käskkirjas.

2. alljaotis.

Korraline puhkus.

§ 275. Ajateenijad-sõdurid võivad saada teenistusaja kestel korralist puhkust kuni seitse päeva.

Korralisele puhkusele lubab ajateenijaid-sõdureid väeosäülem.

Väeosäülemal on õigus puhkusest ilma jätta teenistuskohuseid halvasti täitvaid ajateenijaid või kiiduväärse teenistuse eest puhkust pikendada kuni neljateistkümne päevani.

§ 276. Korralisele puhkusele võib lubada ajateenijaid-sõdureid ühest väeosast korraga ainult säärasel arvul, mis ei mõju takistavalt väeosa normaalsele tegevusele.

Tarbe korral Sõjaminister ja Sõjavägede Juhataja määravad alluvuse järgi ajajärgud ja normid, millal ja kuipalju ajateenijaid-sõdureid võib korralisele puhkusele lubada.

3. alljaotis.

Erakorraline puhkus.

§ 277. Ajateenijad-sõdurid võivad saada teenistusaja kestel erakorralist puhkust:

- 1) diviisiülema otsusel — kuni ühe kuuni;
- 2) erakorralistel juhtudel vastavalt alluvusele Sõjaministri ja Sõjavägede Juhataja otsusel kuni kuue kuuni.

4. alljaotis.

Terviseparanduslik puhkus.

§ 278. Terviseparanduslikku puhkust antakse ajateenijatele-sõduritele:

- 1) kosumiseks pärast arstimist raviautistes — kuni 2 kuud;
- 2) ravimiseks, kui puhkus on ainsaks ravimisabinõuks, — kuni 6 kuud.

Ajateenija-sõdur, kes on olnud terviseparanduslikul puhkusel, ei või saada enam korralist puhkust, kui terviseparandusliku puhkuse kestus oli võrdne või pikem sellest ajast, mille kestel ajateenija-sõdur oleks võinud saada korralist puhkust. Kui terviseparanduslik puhkus oli lühem, siis ajateenija-sõdur võib saada puuduva osa korralise puhkusena.

§ 279. Terviseparanduslikku puhkust antakse ainult arstliku tunnistuse põhjal järgmiselt:

- 1) kuni kaheks nädalaks — väeosaarsti vastava tunnistuse põhjal;
- 2) pikemaks ajaks — sõjaväehaigla arstliku komisjoni otsuse põhjal.

Sõjaväehaigla arstlikku komisjoni võib ilmuda haiglas ravimisel mitte-olev ajateenija-sõdur ainult väeosaarsti vastaval korraldusel.

§ 280. Terviseparanduslikku puhkust annab väeosäülem § 278 ja 279 määratud alustel.

Kui väeosäülem ei nõustu väeosaarsti arvamusega terviseparandusliku puhkuse vajalikkuse küsimuses, saadab ta ajateenija tema tervisliku seisundi ja terviseparandusliku puhkuse vajalikkuse kindlakstegemiseks sõjaväehaigla arstlikku komisjoni.

Arstliku komisjoni otsus on väeosäülemale siduv.

5. alljaotis.

Pühadepuhkus.

§ 281. Pühadepuhkust võib väeosaülem anda ajateenijatele-sõduritele pühapäevadel, pühadel ja muudel puhkepäevadel ning nende eel- ja järelpäevadel, silmas pidades teenistushuvisid. Pühadepuhkust ei arvata korralise puhkuse arvele.

Vajaduse korral Sõjaminister ja Sõjavägede Juhataja määravad vastavalt alluvusele ajajärgud ja normid, millal ja kuipalju ajateenijaid-sõdureid võib lubada pühadepuhkusele.

6. alljaotis.

Õppeasutiste ja kursuste õppetöö vaheaja arvestamine.

§ 282. Õppeasutiste ja kursuste õpilastel-sõduritel arvestatakse õppetöövaheaeg, mida tähendatud sõjaväelased kasutavad omal äranägemisel, samadel alustel nagu kaadriallohvitserialdelgi (§ 136).

8. jaotis.

Ajateenijate-sõdurite vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest.

§ 283. Ajateenijad-sõdurid vabastatakse tegelikust sõjaväeteenistusest väeosaülema poolt Sõjaväeteenistuse seaduses ettenähtud alustel järgmistel juhtudel:

- 1) pärast ajateenistuse täitumist, kui ajateenijat-sõdurit ei jäeta tegelikku sõjaväeteenistusse kaadrisõdurina;
- 2) seadusjõusse astunud kohtuotsuse põhjal, millega ajateenija-sõdur on mõistetud sunnitööle;
- 3) kui ajateenija-sõdur tunnustatakse tervislikult sõjaväeteenistusse kõlbmatuks.

§ 284. Ajateenijate-sõdurite vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest avaldatakse väeosaülema käskkirjas.

2. jagu.

Kaadrisõdurite teenistuskäik.

1. jaotis.

Sõjaministeeriumis või sõjaväes teenivate kaadrisõdurite teenistuskäik.

1. alljaotis.

Tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine.

§ 285. Tegelikku sõjaväeteenistusse kaadrisõduriteks võib võtta ajateenistuse täitnud sõdureid, kes:

- 1) on avaldanud selleks soovi;
- 2) on olnud vähemalt 3 aastat Eesti Vabariigi kodakondsuses;
- 3) vabalt valdavad riigikeelt;
- 4) omavad üldharidust vähemalt algkooli 4 klassi õppekursuse ulatuses;
- 5) omavad nõutavat väeliigilist või erialast ettevalmistust;

- 6) on tervislikult kõlblikud sõjaväeteenistusse; riviala-ametikohtadele teenistusse võetavad peavad olema tervislikult kõlblikud riviteenistusse;
- 7) kohtuotsusega ei ole ilma jäetud mittekohuslikus sõjaväeteenistuses või riigi- või omavalitsusteenistuses olemise õigusest;
- 8) omavad hääleõigust Vabariigi Presidendi ja Riigivolikogu valimistel ning rahvahääletamistel;
- 9) ei seisa kohtu ega eeluurimise all;
- 10) ei ole varem teenistusest vabastatud:
 - a) distsiplinaarkaristusena Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadluses ettenähtud korras;
 - b) mitterahuldava atestatsiooni tõttu;
 - c) paragrahvis 140 p. 3 tähendatud kohtuliku karistuse tõttu;
 - d) teenistushuvides.

Tegelikku sõjaväeteenistusse võtmisel ei ole takistuseks asjaolu, kui isik ainult oma nooruse tõttu ei oma p. 8 tähendatud hääleõigust.

§ 286. Kaadrisõdur, kes on vabastatud tegelikust sõjaväeteenistusest tervisrikete tõttu, mis saadud sõltuvalt teenistuskohuste täitmisest, võetakse tema enda soovil tagasi tegelikku sõjaväeteenistusse kas mõnele vakantsele kaadrisõduri ametikohale või vastava ametikoha puudumisel üle koosseisu juhul, kui tähendatud sõduri tervislik seisund paraneb niivõrd, et ta muutub tervislikult sõjaväeteenistuskõlblikuks, kaotades selle tagajärjel pensionisäämise õiguse, ja kui ta vastab § 285 p. 2—9 ettenähtud tingimustele.

§ 287. Sõdurite võtmine tegelikku sõjaväeteenistusse kaadrisõduriteks teostub käesoleva seadluse § 45—52 ettenähtud korras.

2. alljaotis.

Auastmeis kõrgendamine.

§ 288. Kapraliks (vanemmadruseks) võib kõrgendada kaadrisõdurit-reaameest (madrust) käesoleva seadluse § 227, 228, 230 ja 289 ettenähtud tingimustel ja korras.

§ 289. Sõjaväelisse vangistusse mõistetud kaadrisõdureid võib auastmes kõrgendada ainult diviisiülema eriootsusel, et kantud karistus ei ole takistuseks kaadrisõduri kõrgendamisele teenistuses.

3. alljaotis.

Ametikohtadele määramine ja neilt vabastamine.

§ 290. Kaadrisõdureid määratakse teenima XX astme ametikohtadele koosseisudes neile ametikohtadele ettenähtud ametiisikutena.

Ametikohtadele määrab väeosaülem, avaldades määramised oma käskkirjas.

§ 291. Kaadrisõdurite määramine XIX astme ja kõrgemaile ametikohtadele teostub ühistel alustel kaadriallohvitseride ametikohtadele määramisega (§ 70—84).

§ 292. Allohvitseride puudusel võib kaadrisõdureid määrata ka kaadriallohvitseride ametikohtadele, kui nad omavad ametikohal teenimiseks vastavat väeliigilist või erialast ettevalmistust ja vajalikke praktilisi oskusi ning oma võimeilt ja omadustelt on kohased ametikohale määramiseks.

§ 293. Kaadrisõdurite vabastamine ametikohtadelt teostub ühistel alustel kaadriallohvitseride vabastamisega nende ametikohtadelt (§ 85—90).

Peale selle võib kaadrisõdurit vabastada allohvitseri ametikohalt, kui sellele ametikohale määratakse ülemaks (vanemaks) allohvitser.

4. alljaotis.

Üleviimine, lähetamine, puhkus ja kõrvalametite pidamise tingimused.

§ 294. Kaadrisõdurite üleviimine teostub ühistel alustel kaadriallohvitseride üleviimisega (§ 91—101).

§ 295. Kaadrisõdurite lähetamine teostub ühistel alustel kaadriallohvitseride lähetamisega (§ 102—116).

§ 296. Kaadrisõduritele antakse puhkust ühistel alustel kaadriallohvitseridega (§ 117—136).

§ 297. Kaadrisõdurid võivad pidada kõrvalameteid ühistel alustel kaadriallohvitseridega (§ 137 ja 138).

5. alljaotis.

Tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamine.

§ 298. Kaadrisõdurite vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest teostub ühistel alustel kaadriallohvitseride tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamisega (§ 139—148), välja arvatud käesolevas alljaotises ettenähtud erandid.

§ 299. Peale § 139 ettenähtud juhtude vabastatakse kaadrisõdur tegelikust sõjaväeteenistusest:

- 1) vangimajja mõistmise puhul;
- 2) kui teda käesoleva seadluse § 93 p. 3 ettenähtud juhtudel ametikohalt vabastamisel vastavate ametikohtade puudumise tõttu ei ole võimalik määrata madalamale ametikohale.

§ 300. Kaadrisõdurite tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamist põhjustavad vanaduse ülemmäärad on järgmised:

Ametikoha aste	Riviala-ametikohtadel	Eriala-ametikohtadel
XIX	42 aastat	50 aastat
XX	42 „	50 „

2. jaotis.

Väljaspool Sõjaministeeriumi ja sõjaväge teenivate kaadrisõdurite teenistuskäik.

§ 301. Väljaspool Sõjaministeeriumi ja sõjaväge teenivate kaadrisõdurite teenistuskäik teostub ühistel alustel Sõjaministeeriumis või sõjaväes teenivate kaadrisõdurite teenistuskäiguga. Seejuures väljaspool Sõjaministeeriumi ja sõjaväge teenivate kaadrisõdurite teenistuskäigu alal kohaldatakse ka käesoleva seadluse § 150 ja 151.

3. jagu.

Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud sõdurite teenistuskäik.

§ 302. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud sõdurite teenistuskäik teostub ühistel alustel ajateenijate-sõdurite teenistuskäiguga, välja arvatud käesolevas jaos ettenähtud erandid.

§ 303. Reservist sõdurite tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine õppusteks või katsemobilisatsiooniks teostub Sõjaväeteenistuse seaduses määratud alustel.

§ 304. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud reameest (madrust) võib kõrgendada õppuste või katsemobilisatsiooni lõpul kapraliks (vanemadruseks) eeskujuliku teenistuskohuste täitmise ja käitumise eest, kui ta õppustel või katsemobilisatsioonil teenis ametikohal, mis võimaldab kõrgendamist kapraliks.

§ 305. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud sõdurite jaotamine allüksuste vahel, ametikohtadele määramine, üleviimine ja lähetamine teostub teenistushuvides ülemuse äranägemisel.

XIX astme ja kõrgemaile ametikohtadele määratakse eeltähendatud sõdureid ajutisteks ülemateks (vanemateks).

§ 306. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks tegelikku sõjaväeteenistusse võetud sõduritele võib anda ainult erakorralist puhkust kuni 3 päeva sõjaväeringkonnaülema otsusel.

§ 307. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud sõduritel ei ole keelatud olla poliitiliste erakondade, poliitilisi sihte taotlevate ühingute või muude säärase koondiste liikmeiks, kuid neil on keelatud osa võtta igasugustest poliitilistest miitingutest, koosolekutest, meelevaldustest ja kihutustööst.

§ 308. Õppusteks või katsemobilisatsiooniks reservist tegelikku sõjaväeteenistusse võetud sõdurite vabastamine tegelikust sõjaväeteenistusest teostub õppuste või katsemobilisatsiooni lõpul. Enne seda vabastatakse sõdureid tegelikust sõjaväeteenistusest õppustele kutsuja sellekohasel otsusel või kui sõdur osutub tervislikult sõjaväeteenistusse kõlbmatuks.

3. peatükk.

Tegeliku sõjaväeteenistuse sõdurite teenistuskäik sõja ajal.

§ 309. Tegeliku sõjaväeteenistuse sõdurite teenistuskäik sõja ajal teostub ühistel alustel ajateenijate-sõdurite teenistuskäiguga rahu ajal, välja arvatud käesolevas peatükis ettenähtud erandid.

Tegelik sõjaväeteenistus loetakse sõjaaegseks sõjalise tegevuse algpäevast kuni rahuaja olukorrale ülemineku päevani, millised päevad määrab Vabariigi President.

§ 310. Sõdurite koosseisu täiendamiseks võetakse sõja ajal tegelikku sõjaväeteenistusse sõdureid:

- 1) sunduslikult — Sõjaväeteenistuse seaduses ettenähtud alustel ja korras;
- 2) vabatahtlikult — Sõjavägede Ülemjuhataja poolt määratud alustel ja korras.

§ 311. Sõja ajal võib reameest (madrust) kõrgendada kapraliks (vanemadruseks) ülesnäidatud vahvuse või eeskujuliku teenistuskohuste täitmise ja käitumise eest, arvestamata käesoleva seadluse § 227 ettenähtud tingimusi.

§ 312. Ametikohtadele määratakse ja ametikohtadelt vabastatakse sõdureid sõja ajal ülemuse äranägemise järgi teenistushuvide kohaselt.

§ 313. Puhkused sõja ajal reguleeritakse Sõjavägede Ülemjuhataja eeskirjadega.

§ 314. Sõdureid vabastatakse sõja ajal tegelikust sõjaväeteenistusest tervisekaotuse puhul, mis ei võimalda sõduri edaspidist kasutamist tegelikus sõjaväeteenistuses.

§ 315. Demobilisatsiooni puhul vabastatakse sõdureid tegelikust sõjaväeteenistusest vajaduse kohaselt.

4. peatükk.

Reservsõdurite teenistuskäik.

§ 316. Reservreameest (reservmadrust) võib kõrgendada kapraliks (vanemadruseks), kui ta:

- 1) on lõpetanud sõjaväes täiendusallohvitseride ettevalmistuskursuse või on läbi teinud katsed jaoülemailt nõutavate teadmuste ja oskuste piirides (§ 186);
- 2) on teeninud kaitseliidus vähemalt ühe aasta jaopealiku või kõrgemal riviala-ametikohal.

Erandina reservreameest- (reservmadrust-) üliõpilast võib kõrgendada kapraliks (vanemadruseks), kui ta on läbi teinud ülikoolis vähemalt ühel õppeaastal riigikaitseõpetuse õppekavas ja töökavades ning eripäevade kavas ettenähtud riigikaitse-ainetes kõik kohuslikud harjutused, praktikumid ja eksamid.

Kõrgendamisel antud auastme vanust loetakse kõrgendamise päevast. Reservsõdureid kõrgendab auastmeis, avaldades kõrgendused oma käskkirjas:

- 1) sõdureid-kaitseliitlasi — Kaitseliidu ülem;
- 2) sõdureid-üliõpilasi — vastava ülikooli Riigikaitseõpetuse Instituudi juhataja.

5. peatükk.

Erusõduritest.

§ 317. Erusõdureid võib tegelikku sõjaväeteenistusse võtta ainult sõja ajal nende eneste soovil Sõjavägede Ülemjuhataja poolt määratud alustel ja korras.

6. peatükk.

Sõdurite degradeerimine ja reameheks alandamine.

§ 318. Sõdurite degradeerimise ja reameheks alandamise alal kohaldatakse vastavalt allohvitseride kohta sel alal kehtivaid eeskirju (§ 192—199).

7. peatükk.

Sõdurite teenistusdokumentide pidamine.

§ 319. Sõduri teenistusdokumentide hulka kuuluvad: vastuvõtteleht, teenistuskiri, sõjaväelase truudusetootusleht, arstlikkude komisjonide otsused, kohtuotsused, väljavõte kiidu- ja karistusraamatust, tervisleht ja ambulantsikaart.

§ 320. Vastuvõtteleht koostatakse igale ajateenistusse võetud kodanikule sõjaväeringkonna staabis vastava juhendi kohaselt.

§ 321. Iga sõduri kohta peetakse teenistuskirja:

- 1) kaadrisõduri kohta — ühistel alustel kaadriallohviteride teenistuskirjadega;
- 2) muude tegelikku sõjaväeteenistusse võetud sõdurite kohta — käesolevas peatükis ettenähtud alustel ja korras.

§ 322. Sõduri teenistuskirja peetakse käesolevale paragrahvile lisandatud vormi järgi (lisa nr. 5, vorm nr. 5).

§ 323. Teenistuskirja alguses märgitakse järjekorras: sõduri auaste, perekonnanimi, nimi ja isanimi, ametikoht ja väeosa nimetus.

§ 324. Teenistuskirja 1. lahtrisse kantakse sõduri teenistuskäigu alal:

- 1) tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine;
- 2) õppe- ja erikursuste lõpetamised ning laskeklassidesse arvamised;
- 3) auastmes kõrgendamised, reameheks alandamised ja degradeerimised;
- 4) ametikohtadele määramised ja neilt vabastamised;
- 5) üleviimised ja lähetamised ajutiseks teenimiseks või sõjalise hariduse täiendamiseks;
- 6) puhkused, välja arvatud: puhkused, mis ei kuulu avaldamisele käskkirjas, ja kõik pühadepuhkused;
- 7) ravimisel viibimised;
- 8) tervislikult riviteenistuskõlbmatuks tunnustamine;
- 9) autasud ja au- ning teenetemärgid; kiitused, mis kiituse avaldaja oma käskkirjaga on määranud teenistuskirja kandmisele;
- 10) karistused, mis kuuluvad teenistuskirja kandmisele Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadluse alusel;
- 11) tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamine;
- 12) muid andmeid, mis võivad mõjuda sõduri edaspidisele teenistuskäigule või tema õiguste kindlaksmääramisele.

§ 325. Teenistuskirja 2. lahtrisse kantakse:

- 1) sõjategevusest ja lahinguist osavõtmine;
- 2) lahingus saadud haavamised, vigastused ja põrutused;
- 3) rahu ajal tegelikus sõjaväeteenistuses teenistuskohuste täitmisel saadud tervisrikked ja haigused.

§ 326. Teenistuskirja 3. lahtrisse kantakse ajateenijale tegeliku sõjaväeteenistuse ajal kohtu poolt määratud karistused, milledega käib kaasas õiguste kaotamine või õiguste kitsendamine teenistuse alal, ära tähendades, millal, millise kohtu poolt ja milline karistus on määratud. Sõduritele enne tegelikku sõjaväeteenistust kohtu poolt määratud karistustest kantakse teenistuskirja 3. lahtrisse ainult need karistused, mis jõustusid karistatu tegelikus sõjaväeteenistuses viibimise ajal.

§ 327. Teenistuskirja 4. lahtrisse kantakse sõduri perekonnaseisu muudatused tegelikus sõjaväeteenistuses olles.

§ 328. Teenistuskirja 5. lahtrisse kantakse muud vajalised ardmad.

§ 329. Kõik andmed märgitakse teenistuskirja täpselt, ära tähendades sünnimuse aasta ja kuupäeva ning sissekande aluse, kusjuures sünnimuse sisu väljendav sõna paigutatakse võimalikult lause algusse.

§ 330. Sõduri tervislehte ja ambulantsikaarti peetakse Sõjavägede Tervishoiuvalitsuse ülema poolt määratud alustel ja korras.

§ 331. Sõduri üleviimisel ühest väeosast teise väeossa saadetakse tema teenistuskiri lõpetatuna senisest väeosast lahkumise päevaga ja kinnitatult väeosäulema ja adjutandi allkirjadega, koos muude teenistusdokumentidega, uude väeossa.

Sõduri edaspidine teenistuskäik, alates uude väeossa ilmumisega, kantakse uude teenistuskirja, mis lisandatakse endisele teenistuskirjale.

§ 332. Sõduri reservi või erusse arvamisel lõpetatakse tema teenistuskiri tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamise päevaga ja märkmega, millal ja mis numbril all on vabastatule välja antud sõjaväeteenistus-tunnistus. Reservi arvatud sõduri teenistuskirja esikülje ülemisele parempoolsele äärel märgitakse liigi number, millesse reservlane kuulub.

Reservi või erusse arvatud sõduri lõpetatud teenistuskiri ühes muude teenistusdokumentidega, välja arvatud tervisleht ja ambulantsikaart, saadetakse selle sõjaväeringkonna staabi ülemale, kus sõdur ajateenistusse võeti.

Tervisleht ja ambulantsikaart saadetakse Sõjavägede Tervishoiuvalitsusele.

4. osa.

Sõjaväeorkestriõpilaste teenistuskäik.

1. peatükk.

Teenistuskäik rahu ajal.

1. jagu.

Tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine.

§ 333. Sõjaväeorkestriõpilasteks võetakse tegelikku sõjaväeteenistusse koosseisudes ettenähtud orkestriõpilaste ametikohtadele Sõjaväeteenistuse seaduses orkestriõpilaste kohta ettenähtud tingimustele vastavaid meeskodanikke nende endi kirjalikul sooviavaldusel.

§ 334. Sooviavaldus esitatakse selle väeosa ülema nimele, millise väeosa koosseisu kuulub sõjaväeorkester, kuhu soovitakse astuda õpilaseks.

Sooviavaldusele lisandatakse järgnevad dokumendid:

- 1) haridust tõendav tunnistus;
- 2) perekonnaseisu-tunnistus;
- 3) ametlik tõend, et sooviavaldaja on olnud vähemalt kolm aastat Eesti Vabariigi kodakondsuses;
- 4) ametlik tõend, et sooviavaldaja ei seisa kohtu ega eeluurimise all ega ole kohtu poolt karistatud;
- 5) kui sooviavaldaja on alaealine, siis vanemate või hooldajate ametlikult tõestatud allkirjad selle kohta, et nad nõustuvad sooviavaldaja astumisega sõjaväeorkestriõpilaseks;
- 6) kui sooviavaldaja on olnud varem riigiteenistuses või tegelikus sõjaväeteenistuses — siis ka teenistuskirja tõestatud ärakiri.

§ 335. Orkestriõpilaseks astuda soovija tervisliku järelevaatuse toimetab sõjaväearst väeosäulema korraldusel.

§ 336. Orkestriõpilasi võtab tegelikku sõjaväeteenistusse orkestri kuuluvuse järgi vastava väeosa ülem diviisiülema nõusolekul.

§ 337. Sooviavaldust diviisiülemale otsustamiseks esitades lisandatakse väeosas sooviavaldusele peale § 334 tähendatud dokumentide ka sõjaväearsti tunnistus sooviavaldaja tervisliku seisukorra kohta (§ 335) ja orkestrijuhi arvamus sooviavaldaja kõlblikkuse kohta orkestriõpilasena teenistusse võtmiseks.

§ 338. Sõdurite võtmisest reservist tegelikku sõjaväeteenistusse orkestriõpilasteks on väeosad kohustatud teatama vastavale sõjaväeringkonna staabile nende kustutamiseks reservi arvelt.

§ 339. Orkestriõpilaste tegelikku sõjaväeteenistusse võtmine ja tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamine avaldatakse vastava väeosaülema käskkirjas.

2. jagu.

Teenistuskäik.

§ 340. Orkestriõpilastele, kes ei ole olnud ajateenistuses, sõjaväelisi auastmeid ei anta, vaid ametlikkudes dokumentides nende nime või perekonnanimi ees tarvitatakse nimetust — orkestriõpilane.

§ 341. Orkestriõpilasi-reamehi võib väeosaülema otsusel kõrgendada eeskujuliku teenistuskohuste täitmise ja käitumise eest kapraliteks koosseisudes määratud arvul üheaastase teenistuse möödumisel orkestriõpilasena pärast ajateenistust.

§ 342. Orkestriõpilaste lähetamised ja üleviimised teostuvad ajateenijatega ühistel alustel.

§ 343. Orkestriõpilased võivad saada väeosaülema poolt korralist puhkust esimesel teenistusaastal kuni 7 päeva ja igal järgneval aastal kuni 14 päeva.

Pühadepuhkust võivad orkestriõpilased saada ühistel alustel ajateenijatega.

§ 344. Terviseparanduslikku puhkust orkestriõpilasele annab väeosaülem arstliku komisjoni otsuse põhjal kosumiseks pärast arstimist raviasutises kuni 2 kuud.

§ 345. Orkestriõpilastele võib anda alates 3. teenistusaastast erakorralist puhkust ühes teenistustasu edasisaamise õigusega diviisiülema loal kuni üks kuu ühe kalendriaasta kestel.

§ 346. Orkestriõpilaste kohta peetakse teenistuskirja vastavas väeosas ühistel alustel ajateenijatega.

§ 347. Orkestriõpilase kohta, kes ei ole veel ajateenistust täitnud, saadab vastav väeosaülem õpilase kutsealiseks saamisel vajalikud andmed vastava sõjaväeringkonna staabi ülemale õpilase kutsealusena registreerimiseks ja korraldab tema saatmist ettenähtud tähtaegadel ajateenistusse vastuvõtmiseks ja ajateenistusse astumiseks.

Ajateenistusse astumisega orkestriõpilane vabaneb orkestriõpilase ametikohalt.

3. jagu.

Tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamine.

§ 348. Orkestriõpilasi vabastatakse tegelikust sõjaväeteenistusest:

- 1) omal soovil pärast vähemalt üheaastast teenistust orkestriõpilasena;
- 2) distsiplinaarkorras Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadluses ettenähtud alustel;

- 3) vanaduse ülemmäära täitumisel (§ 350);
- 4) kui õpilane on astunud poliitilise erakonna, poliitilisi sihte taotleva ühingu või muu säärase koondise liikmeks või on osa võtnud nende koondiste tegevusest või poliitilistest koosolekutest, miitingutest, meelevaldustest või kihutustööst;
- 5) tervislikult sõjaväeteenistuskõlbmatuks tunnustamise korral või niisuguse tervisekaotuse korral, mis ei võimalda õpilasel edukalt täita oma ülesandeid orkestriõpilasena;
- 6) kui õpilane on andnud nõusoleku enda valimiseks Riigivolikogusse, Riiginõukogusse või omavalitsuse esinduskogusse või kui ta, valituna Riigivolikogusse, Riiginõukogusse või omavalitsuse esinduskogusse, ei loobu nimetatud kogude liikme volitustest 7 päeva jooksul pärast valimistagajärgede ametlikku väljakuulutamist;
- 7) kui õpilane jääb koosseisude vähendamisel ilma ametikohata;
- 8) kohtuotsuse põhjal, millega õpilane on kaotanud õiguse olla riigi- või omavalitsusteenistuses või mittekohuslikus sõjaväeteenistuses või on tagandatud ametikohalt;
- 9) kohtuotsuse põhjal, kui karistusega käib kaasas alandamine reamehiks või degradeerimine.

§ 349. Orkestriõpilasi võib tegelikust sõjaväeteenistusest vabastada ülemuse äranägemisel:

- 1) pärast seadusjõusse astunud kohtuotsust, millega õpilasele on määratud karistus, olgugi, et karistatu on karistuse kandmisest tingimisi vabastatud;
- 2) teenistushuvides pärast vastavat juurdlust ja õpilase enese seletuse ärakuulamist;
- 3) pärast vähemalt üheaastast teenistust orkestriõpilasena, kui selgub, et õpilase edasijõudmine õppetöös ei ole edukas;
- 4) pärast 26-nädalast vahetpidamata või pärast ühe kalendriaasta jooksul 30-nädalast korduvat äraolekut teenistuskohuste täitmiselt tervislikudel põhjustel, välja arvatud teenistuskohuste täitmisel saadud tervisriikete või taudide ajal taudilisse haigusse haigestumise tõttu äraoldud aeg.

§ 350. Orkestriõpilase vanaduse ülemmääraks on 35 aastat.

§ 351. Orkestriõpilasi vabastab tegelikust sõjaväeteenistusest:

- 1) distsiplinaarkorras — Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadluses ettenähtud ülem;
- 2) teenistushuvides — diviisiülem;
- 3) eelmistes punktides tähendamata juhtudel — väeosaülem.

§ 352. Kohtu või eeluurimise all olemine ei takista orkestriõpilase vabastamist tegelikust sõjaväeteenistusest.

2. peatükk.

Teenistuskäik sõja ajal.

§ 353. Orkestriõpilaste sõjaaegne teenistuskäik teostub ühistel alustel nende rahuaegse teenistuskäiguga, välja arvatud käesolevas peatükis ettenähtud erandid.

§ 354. Sõja ajal võib orkestriõpilasi-reamehi kõrgendada kapraliteks eeskujuliku teenistuskohuste täitmise ja käitumise eest, arvestamata § 341 ettenähtud üheaastast tähtaega.

§ 355. Orkestriõpilaste puhkused reguleeritakse sõja ajal Sõjavägede Ülemjuhataja eeskirjadega.

§ 356. Orkestriõpilasi vabastatakse sõja ajal tegelikust sõjaväeteenistusest ainult tervisekaotuse korral, mis ei võimalda õpilase kasutamist tegelikus sõjaväeteenistuses.

3. peatükk.

Sõjaväeorkestriõpilaste degradeerimine ja reameheks alandamine.

§ 357. Sõjaväeorkestriõpilaste allohvitseride, kapralite ja reameeste degradeerimine ning allohvitseride ja kapralite reameheks alandamine teostub ühistel alustel muude kaadriallohvitseridega ja -sõduritega.

5. osa.

Lõppeeskirjad.

§ 358. Käesoleva seadluse elluviimiseks ja teostamiseks on õigus anda uhendeid Sõjavägede Juhatajal.

II.

ÜLEMINEKUKORRA EESKIRJAD.

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

§ 1. Käesoleva seadluse jõustumisega loetakse tegelikus sõjaväeteenistuses olevad ülejateenijad vastavalt kaadriallohvitserideks või kaadri-sõduriteks.

§ 2. Käesoleva seadluse jõustumisega nii tegelikus sõjaväeteenistuses kui ka reservis olevate allohvitseride ja sõdurite alljärgnevad auastmed loetakse muudetuiks ja vastavalt asendatuiks:

- 1) auaste „II järgu madrus“ — auastmega „madrus“;
- 2) auastmed „I järgu madrus“ või „spetsialist“ — auastmega „vanem-madrus“;
- 3) auaste „noorem-allohvitser“ — auastmega „nooremseersant“ (merväes — „nooremmaat“);
- 4) auaste „vanem-allohvitser“ — auastmega „seersant“ (merväes — „maat“);
- 5) auastmed „veltsveebel“ või „pootsman“ — auastmega „noorem-veebel“;
- 6) auaste „instruktor“ — auastmega „veebel“.

Uute auastmete vanust loetakse vastavalt endiste auastmete vanuse päevast.

§ 3. Kõigis kehtivais seadlustes, määrustes ja muudes eeskirjades leiduvad nimetused „üleajateenija“, „üleajateenija-allohvitser“, „üleajateenija-

sõdur“ ja „üleajateenijatekogu“ loetakse käesoleva seadluse jõustumisega muudetuiks ja vastavalt asendatuiks:

- 1) nimetus „üleajateenija“ üldnimetusena üleajateenijate-allohvitseride ja -sõdurite kohta — nimetusega „kaadriallohvitser ja kaadrisõdur“;
- 2) üksiku isiku kohta tarvitatud nimetus „üleajateenija“ — vastavalt nimetusega „kaadriallohvitser“ või „kaadrisõdur“;
- 3) nimetus „üleajateenija-allohvitser“ — nimetusega „kaadriallohvitser“;
- 4) nimetus „üleajateenija-sõdur“ — nimetusega „kaadrisõdur“;
- 5) nimetus „üleajateenijatekogu“ — nimetusega „allohvitseridekogu“.

§ 4. Kõigis kehtivais seadlustes, määrustes ja muudes eeskirjades leiduv ametikoha nimetus „veltveebel“ loetakse käesoleva seadluse jõustumisega muudetuiks ja vastavalt asendatuiks nimetusega „kompani- (patarei-, eskadroni-, komando- jne.) vanem“.

§ 5. Käesoleva seadluse jõustumisega loetakse kõik ametikohtadel kohustetäitjana teenivad allohvitserid ja sõdurid vastavalt ametikohtadel ülemateks (vanemateks).

§ 6. Enne käesoleva seadluse jõustumist ametikohal kohustetäitjana teenitud aeg arvestatakse vastaval ametikohal ülemana (vanemana) teenitud ajana.

§ 7. Käesoleva seadluse jõustumisega loetakse kõik ametikohtadel ajutiste kohustetäitjana teenivad allohvitserid ja sõdurid ajutisteks ülemateks (vanemateks) ja ajutiste kohustetäitjate kohta kehtivaid eeskirju kohaldatakse ajutistele ülematele (vanematele).

§ 8. Neile allveelaevades teenivatele erialase ettevalmistusega kaadriallohvitseridele, kes allveelaeva teenistusse astusid enne käesoleva seadluse jõustumist, võib Merejõudude juhataja pikendada § 143 ettenähtud vanaduse ülemmäära kuni viie aasta võrra, kuid mitte üle üldnormide, kui arstliku komisjoni otsusega nad on loetud kõlblikkudeks allveelaevas teenimiseks.

§ 9. Nende enne käesoleva seadluse jõustumist kaadriallohvitserina või kaadrisõdurina (üleajateenijana) tegelikku sõjaväeteenistusse astunud kaadriallohvitseride ja kaadrisõdurite tegelikust sõjaväeteenistusest vabastamist, kes § 143 või 300 ettenähtud vanaduse ülemmäära saavutamisel ei ole saanud veel pensioniõiguslikkudeks, võib diviisiülema või temale vastava ülema otsusega edasi lükata kuni pensioniõiguslikuks saamiseni.

2. peatükk.

Kaadriallohvitseride kõrgendamine auastmeis.

1. jagu.

Üldeeskirjad.

§ 10. Pärast käesoleva seadluse jõustumist Sõjavägede Juhataja poolt määratud aja kestel kõik kaadriallohvitserid, kes vastavad käesolevas peatükis ettenähtud tingimustele, kõrgendatakse auastmeis samas peatükis ettenähtud alustel ja korras.

§ 11. Käesoleva peatüki 2. ja 3. jao alusel allohvitseride kõrgendamisel kohaldatakse ka § 55, 57, 63—66 ja 68 ning § 69 esimese lõike eeskirju.

2. jagu.

Riviala-ametikohadel teenivate kaadriallohvitseride kõrgendamise aastmeis.

§ 12. Veeblik kõrgendatakse nooremveebel, kes:

- 1) on välja teeninud veebli aastmele vähemalt neli aastat;
- 2) teenib ülemana (vanemana) ametikohal, mis võimaldab kõrgendamise veeblik, ja vahenditult enne aastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana (vanemana) ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise veeblik;
- 3) on atesteeritud kahe viimase aasta eest vähemalt heaks;
- 4) on vääristatud kõrgendamiseks järgmisse aastmesse.

§ 13. Nooremveeblik kõrgendatakse vanemseersant (vanemmaat), kes:

- 1) on välja teeninud nooremveebli aastmele vähemalt neli aastat;
- 2) teenib ülemana (vanemana) ametikohal, mis võimaldab kõrgendamise nooremveeblik, ja vahenditult enne aastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana (vanemana) ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise nooremveeblik;
- 3) omab kutseallohvitserilt nõutavat ettevalmistust;
- 4) on atesteeritud viimase kahe aasta eest vähemalt heaks;
- 5) on vääristatud kõrgendamiseks järgmisse aastmesse.

§ 14. Vanemseersandiks (vanemmaadiks) kõrgendatakse seersant (maat), kes:

- 1) on välja teeninud vanemseersandi (vanemmaadi) aastmele vähemalt neli aastat;
- 2) teenib ülemana (vanemana) ametikohal, mis võimaldab kõrgendamise vanemseersandiks (vanemmaadiks), ja vahenditult enne aastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana (vanemana) ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise vanemseersandiks (vanemmaadiks);
- 3) on atesteeritud kahe viimase aasta eest vähemalt heaks;
- 4) on vääristatud kõrgendamiseks aastmes.

§ 15. Seersandiks (maadiks) kõrgendatakse nooremseersant (nooremmaat), kes:

- 1) on välja teeninud seersandi (maadi) aastmele vähemalt neli aastat;
- 2) teenib ülemana (vanemana) ametikohal, mis võimaldab kõrgendamise seersandiks (maadiks), ja vahenditult enne aastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana (vanemana) ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise seersandiks (maadiks);
- 3) on atesteeritud kahe viimase aasta eest vähemalt heaks;
- 4) on vääristatud kõrgendamiseks järgmisse aastmesse.

§ 16. Kõrgendamisel antud aastme vanust loetakse:

- 1) veeblik kõrgendamisel — päevast, mil kõrgendataval täitus 5 aastat teenistust eelmises aastmes;
- 2) muudesse aastmetesse kõrgendamisel — päevast, mil kõrgendataval täitus 4 aastat teenistust eelmises aastmes.

3. jagu.

Eriala-ametikohtadel teenivate kaadriallohvitseride kõrgendamise aastmeis.

§ 17. Veeblikks kõrgendatakse kaadriallohvitser, kes:

- 1) on teeninud kaadriallohvitserina ja kaadrisõdurina vähemalt 17 aastat;
- 2) teenib ülemana (vanemana) ametikohal, mis võimaldab kõrgendamise veeblikks, ja vahenditult enne aastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana (vanemana) ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise veeblikks;
- 3) on sõjaväelasena osa võtnud Vabadussõjast;
- 4) on atesteeritud kahe viimase aasta eest vähemalt heaks;
- 5) on vääristatud kõrgendamiseks aastmes.

Kõrgendamisel antud aastme vanust loetakse päevast, mil kõrgendataval täitus 17 aastat teenistust kaadriallohvitserina ja kaadrisõdurina.

§ 18. Nooremveeblikks kõrgendatakse kaadriallohvitser, kes:

- 1) on teeninud kaadriallohvitserina ja kaadrisõdurina vähemalt 13 aastat;
- 2) teenib ülemana (vanemana) ametikohal, mis võimaldab kõrgendamise nooremveeblikks, ja vahenditult enne aastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana (vanemana) ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise nooremveeblikks;
- 3) on atesteeritud kahe viimase aasta eest vähemalt heaks;
- 4) on vääristatud kõrgendamiseks aastmes.

Kõrgendamisel antud aastme vanust loetakse päevast, mil kõrgendataval täitus 13 aastat teenistust kaadriallohvitserina ja kaadrisõdurina.

§ 19. Vanemseersandiks (vanemraadiks) kõrgendatakse kaadriallohvitser, kes:

- 1) on teeninud kaadriallohvitserina ja kaadrisõdurina vähemalt 9 aastat;
- 2) teenib ülemana (vanemana) ametikohal, mis võimaldab kõrgendamise vanemseersandiks (vanemraadiks), ja vahenditult enne aastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana (vanemana) ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise vanemseersandiks (vanemraadiks);
- 3) on atesteeritud kahe viimase aasta eest vähemalt heaks;
- 4) on vääristatud kõrgendamiseks aastmes.

Kõrgendamisel antud aastme vanust loetakse päevast, mil kõrgendataval täitus 9 aastat teenistust kaadriallohvitserina ja kaadrisõdurina.

§ 20. Seersandiks (raadiks) kõrgendatakse kaadriallohvitser, kes:

- 1) on teeninud kaadriallohvitserina ja kaadrisõdurina vähemalt 5 aastat;
- 2) teenib ülemana (vanemana) ametikohal, mis võimaldab kõrgendamise seersandiks (raadiks), ja vahenditult enne aastmes kõrgendamist on teeninud vahetpidamata vähemalt ühe aasta ülemana (vanemana) ühel või mitmel ametikohal, mis võimaldavad kõrgendamise seersandiks (raadiks);
- 3) on atesteeritud kahe viimase aasta eest vähemalt heaks;
- 4) on vääristatud kõrgendamiseks aastmes.

Kõrgendamisel antud aastme vanust loetakse päevast, mil kõrgendataval täitus 5 aastat teenistust kaadriallohvitserina ja kaadrisõdurina.

§ 21. Kaadriallohviterina ja kaadrisõdurina teenitud aja arvele ei võeta käesoleva seadluse § 57 p. 2—6 tähendatud aega.

3. peatükk.

Reservallohviteride kõrgendamine auastmeis.

§ 22. Seersandiks (maadiks) kõrgendatakse nooremseersant (nooremmaat), kes:

- 1) omab kutseallohviterilt nõutavat ettevalmistust;
- 2) ei ole tegelikust sõjaväeteenistusest vabastatud käesoleva seadluse § 139 p. 7, 9 või 10 või § 140 p. 2, 3 või 4 ettenähtud põhjustel;
- 3) käitumiselt on vääriline kõrgendamiseks seersandiks (maadiks).

§ 23. Paragrahvis 22 ettenähtud reservallohviteride auastmes kõrgendamisel kohaldatakse käesoleva seadluse § 188, 189 ja 190. Tähendatud auastmeis kõrgendamised teostatakse kuue kuu jooksul arvates käesoleva seadluse jõustumisest.

III

Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadluse (RT 1930, 33, 205; 1934, 50, 422) § 5, 23, 24, 38, 39, 40 ja 54 muudetakse ja pannakse kehtima järgmises redaktsioonis:

§ 5. Distsiplinaarkaristuseks on:

- 1) noomituse;
- 2) karistustoimkond;
- 3) kasarmuarest;
- 4) koduarest;
- 5) kartseriarest;
- 6) arest garnisoni arestimajas;
- 7) ümberpaigutamine alamale ametikohale;
- 8) ametikohalt eemaldamine;
- 9) kaadriallohviteride ja -sõdurite ning sõjaväeorkestriipilaste teenistusest vallandamine distsiplinaarkorras;
- 10) allohviteride ja kapralite reameheks alandamine.

§ 23. Ajateenijaid-allohvitsere ja nende ametikohtadel teenivaid ajateenijaid-sõdureid karistatakse:

- 1) noomitusega nelja silma all;
- 2) noomitusega vastava kogu ees;
- 3) noomitusega käsikirjas;
- 4) karistusteenistustoimkondadega;
- 5) kasarmuarestiga;
- 6) kartseriarestiga;
- 7) ümberpaigutamisega alamale ametikohale;
- 8) reameheks alandamisega.

§ 24. Kaadriallohvitsere ja -sõdureid karistatakse rahu ajal:

- 1) kaadriallohvitsere:
 - a) noomitusega nelja silma all;
 - b) noomitusega vastava kogu ees;
 - c) noomitusega käsikirjas;

- d) karistusteenistustoimkondadega;
 e) koduarestiga;
 f) arestiga garnisoni arestimajas;
 g) ümberpaigutamiseга alamale ametikohale;
 h) teenistusest vallandamisega distsiplinaarkorras;
 j) reameheks alandamisega;
- 2) kaadrisõdureid:
 a) noomitusega nelja silma all;
 b) noomitusega vastava kogu ees;
 c) noomitusega käskkirjas;
 d) karistustöötoimkondadega;
 e) karistusteenistustoimkondadega;
 f) kasarmuarestiga;
 g) kartseriarestiga;
 h) ümberpaigutamiseга alamale ametikohale, kui kaadrisõdur teenib XX astme ametikohast kõrgemal ametikohal;
 j) teenistusest vallandamisega distsiplinaarkorras;
 i) reameheks alandamisega, kui kaadrisõdur omab kaprali auastet.

Sõja ajal karistatakse kaadriallohvitsere ühistel alustel ajateenijate-allohvitsereidega ja kaadrisõdureid — ühesugustel alustel ajateenijate-sõduritega.

§ 38. Ülemail on õigus määrata ajateenijaile-allohvitsereidele distsiplinaarkaristusi järgmiselt:

Ülemad	Karistused	Noomitused	Teenistus-	Kasarmu-	Kartseri-	Ümberpai-	Rea-
			toimkonnad	arest	arest		
			k u n i			alamale	aland-
						ametikohale	mine
Jaoulem			—	—	—	—	—
Rühmavanem			1	—	—	—	—
Kompani- (komando- jne.) vanem			2	—	—	—	—
Rühmaülem ja kompaniülema abi			3	3	—	—	—
Kompaniülem			4	7	3	—	—
Pataljoniülem ja rügemendiülema abi		Neija silma all ja vastava kogu ees	6	14	7	—	—
Rügemendiülem ja diviisiülema abi		Käskkirjas		21	14	Kompanivane- maid, vastavatel ja madalamatel ametikohadel teenivaid	Sõja ajal
Diviisiülem							Rahu ja sõja ajal

Ümberpaigutamist alamale ametikohale ja reameheks alandamist võib ühendada mõne muu karistusega.

§ 39. Ülemail on õigus määrata kaadriallohvitseridele distsiplinaar- karistusi rahu ajal järgmiselt:

Ülemad	Karistused	Noomitused	Teenistus- toimkonnad	Kodu- arest	Arest gar- nisoni arestimajas	Ümberpai- gutamine alamale ametikohale	Teenistusest vallandamine distsipli- naarkorras	Reameheks alandamine
				k u n i				
Rühmavanem ja kompa- ni- (komando- jne.) vanem	Neija silma all ja vastava kogu ees	—	—	—	—	—	—	—
Rühmaülem ja kompani- ülema abi		—	—	—	—	—	—	—
Kompaniülem		4	7	3	—	—	—	—
Pataljoniülem ja rüge- mendiülema abi		6	14	7	—	—	—	—
Rügemendiülem ja diviisi- ülema abi	Käsk- kirjas	—	—	21	14	Kompani- vanemaid ning vas- taval ja madala- matel ametikoh- tadel tee- nivaid	—	—
Diviisiülem	—	—	—	—	—	—	Kõiki kaadrial- ohvitseri	—
Vastavalt alluvusele Sõ- jaminister ja Sõjaväge- de Juhataja	—	—	—	—	—	—	—	Kõiki kaadrial- ohvitseri

Ümberpaigutamist alamale ametikohale, teenistusest vallandamist distsiplinaarkorras ja reameheks alandamist võib ühendada mõne muu karistusega. Teenistusest vallandamisel peab kaadriallohviter selle muu karistuse ära kandma enne teenistusest lahkumist.

§ 40. Ülemail on õigus määrata kaadrisõdureile distsiplinaarkaristusi rahu ajal järgmiselt:

Karistused	Noomitused	Töötoim-	Teenistus-	Kasarmu-	Kartseri-	XX astme ametikohast kõrgematel ametikohtadel teenivate ümberpaigutamise alamale ametikohale	Teenistusest vallandamine distsiplinaarkorras	Kaprali auastmes olevate reameheks alandamine
		konnad	toimkonnad	arest	arest			
Ülemad		k u n i						
Jaoüleva abi . . .	Nelja silma all ja vastava kogu ees	—	—	—	—	—	—	—
Jaoülem		2	2	—	—	—	—	—
Rühmavanem . . .		3	3	—	—	—	—	—
Kompani- (koman- do- jne.) vanem		4	4	3	—	—	—	—
Rühmaülem ja kompaniüleva abi . .		5	5	7	—	—	—	—
Kompaniülem . . .		8	6	14	3	—	—	—
Pataljoniülem ja rügemendiüleva abi	Käskkirjas			21	7	—	—	—
Rügemendiülem ja diviisiüleva abi					14	Kõiki kaadrisõdureid	—	—
Diviisiülem . . .						Kõiki kaadrisõdureid	Kõiki kaprali auastmes olevaid kaadrisõdureid	

Ümberpaigutamist alamale ametikohale, teenistusest vallandamist distsiplinaarkorras ja reameheks alandamist võib ühendada mõne muu karistusega. Teenistusest vallandamisel peab kaadrisõdur ära kandma selle muu karistuse enne teenistusest lahkumist.

§ 54. Teenistuskirja teenistuskäigu lahtrisse märgitakse järgmised distsiplinaarkaristused nende põhjusi seletamata ja alust märkimata:

- 1) ametikohalt eemaldamine;
- 2) alamale ametikohale ümberpaigutamine;
- 3) kaadriallohviteri või -sõduri teenistusest vallandamine;
- 4) reameheks alandamine.

IV

Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadlust (RT 1930, 33, 205) täiendatakse paragrahvidega 24¹ järgmises redaktsioonis:

§ 24¹. Sõjaväe orkestriõpilasi karistatakse ja karistused viiakse täide:

- 1) allohviteride auastmes olevate õpilaste suhtes — ühesugustel alustel kaadriallohviteridega;

- 2) muude õpilaste suhtes — ühesugustel alustel kaadrisõduritega, kusjuures õpilasi, kes ei oma kaprali või reamehe auastet, ei karistata teenistustoimkondadega, ja õpilasi, kes on alla 17 aasta vanad, ei karistata kartseriarestiga.

V

Sõjaväe distsiplinaarkaristuste seadluse (RT 1930, 33, 205) § 14, 15 ja 16 kaotavad kehtivuse.

VI

Sisemäärustiku (kinnitatud Vabariigi Valitsuse poolt 17. augustil 1927) § 37 ja 73 (muudetud Vabariigi Valitsuse poolt 6. märtsil 1931) muudetakse ja pannakse kehtima järgmises redaktsioonis:

§ 37. Sõjaväeliselt ettevalmistuselt ja auastmeilt jagunevad sõjaväelased ohvitserideks, sõjaväeametnikkudeks, allohvitserideks ja sõduriteks.

§ 73. Sõjaväelaste auastmete vanuse astmestik on järgmine:

Maa- ja lennuväes:

Mereväes:

Ohvitserid:

Kindralid ja admiralid:

- 1) kindral
- 2) kindralleitnant
- 3) kindralmajor

- 1) admiral
- 2) viitseadmiral
- 3) kontradmiral

Vanemohvitserid:

- 4) kolonell
- 5) kolonelleitnant
- 6) major

- 4) mereväekapten
- 5) kaptenleitnant
- 6) kaptenmajor

Nooremohvitserid:

- 7) kapten
- 8) leitnant
- 9) nooremleitnant
- 10) lipnik

- 7) vanemleitnant
- 8) leitnant
- 9) nooremleitnant
- 10) lipnik

Allohvitserid:

- 11) vanemveebel
- 12) veebel
- 13) nooremveebel
- 14) vanemseersant
- 15) seersant
- 16) nooremseersant

- 11) vanemveebel
- 12) veebel
- 13) nooremveebel
- 14) vanemmaat
- 15) maat
- 16) nooremmaat

Sõdurid:

- 17) kapral
- 18) reamees
- 19) noor

- 17) vanemmadrus
- 18) madrus
- 19) noor

Peale elloetletud auastmete kuulub sõjaväelaste auastmete hulka veel vabadussõjaaegne auaste — ohvitseri asetäitja. See auaste loetakse nooremaks lipniku auastmest ja vanemaks vanemveebli austmest.

Aspirandi (allohvitseriks ülendamata) vanus loetakse võrdseks kaprali (vanemmadruse) vanusega.

Portupei-aspirandi vanus loetakse võrdseks vanemseersandi (vanemaadi) vanusega.

Sõjaväeametnikud loetakse vanemateks kõigile neile teenistuse alal mittealluvatele allohvitseridele ja sõduritele.

Sõjaväeametnikkudest omavahel loetakse vanemaks see, kellel on kõrgem ametikoht; võrdse ametikoha korral see, kelle teenistusaeg viimasel ametikohal on suurem.

Ohvitserid on sõjaväeametnikkudele vanemateks siis, kui nende auaste on võrdne või suurem auastmest, millele vastab sõjaväeametniku ametikoht. Sõjaväeametnikkudel ohvitseride kohta vanema õigust ei ole, kuid sõjaväelise viisakuse suhtes (tervitamine jne.) talitatakse ohvitseride auastmete ja sõjaväeametnikkude ametiastmete tunnusmärkide vastavuse järgi.

Sõjaväelaste vanuse kindlaksmääramisel ei tehta vahet maa- ja lennuväe ning mereväe vahel.

Ühes auastmes sõjaväelastest loetakse vanemaks kõrgemal ametikohal teeniv, võrdse ametikoha puhul see, kellel suurem auastme vanus, ühesuguse auastme vanuse korral see, kellel eelmise auastme vanus suurem.

Sõjaväelane, kellel on Vabaduse Rist, loetakse vanemaks samas auastmes (ametiastmes) sõjaväelasest, kellel Vabaduse Risti ei ole, kui viimane ei ole temast kõrgemal ametikohal.

VII

Käesolev seadlus jõustub 1. aprillil 1939 ja tema jõustumisega kaotavad kehtivuse:

- 1) Üleajateenijate teenistuseseadlus (RT 1928, 19, 97; 1934, 19, 135) § 1—24, 26, 28, 31 ja 32;
- 2) Seadlus ametite nimetuste kohta sõjaväes, kus üleajateenijaid võib pidada (RT 1923, 103);
- 3) Seadlus sõdurite auastmete tabeli muutmise kohta (RT 1922, 139);
- 4) Seadlus mereväe osalise komplekteerimise kohta jungidega (RT 1924, 89; 1927, 88);
- 5) Kaitseliitlaste kapraliteks ja allohvitserideks ülendamise seadlus (RT 1932, 6, 49).

Lisa nr. 1, vorm nr. 1.
Allohvitseride ja sõdurite
teenistuskäigu seadluse § 69
juurde.

ET T E P A N E K.

kõrgendamiseks aastmesse
vanusega „.....“ 19..... arvates.

(väeosa või asutise nimetus, ametikoht)

(auaste, nimi ja perekonnanimi)

..... ülemale

(sõjaväeringkonna- või vastavale)

„.....“ 19.....

Nr.

(väeosaülema allkiri)

(adjutandi allkiri)

..... ülemale

(diviisi- või vastavale)

„.....“ 19...

Nr.

(sõjaväeringkonna- või vastava ülema allkiri)

(staabiülema allkiri)

(Ainult vanemveeblite kohta)

(Sõjaministrile või Sõjavägede Juhatajale)
(Sõjavägede Staabi ülema kaudu)

„.....“ 19...

Nr.

(diviisi- või vastava ülema allkiri)

(staabiülema allkiri)

Lisa nr. 1.
(teine külg).

Nr.	Andmed aastmesse kõrgendamise ettepaneku juurde	
1	Auaste, nimi ja perekonnanimi	
2	Praegune ametikoht	
3	Sünniaeg	
4	Haridus	üldine
		sõjaline
5	Ütendus- sed ja kõr- gendused	esimesse allohv. aastmesse, vanusega
		praegusse aastmesse, vanusega
6	Kaadriallohviterina või kaadrisõdurina (üleajateeni- jana) tegelikku sõjaväeteenistusse astumise aeg	
7	Teenistus	tegelikult kaadriallohviterina ja kaadri- sõdurina (üleajateen.)
		praegusel ametikohal
		praegusele vastaval ja kõrgemal ametikohal
8	Praeguse ametikoha aste ja auaste	
9	Atestatsiooni kokkuvõtted	
10	Autasud	
11	Tervislik seisund sv.-teenistuskõlblikkuse suhtes (kõlblik või kõlbmata riviteenistusse)	
12	Allohviteride ja sõdurite teenistuskäigu seadluse §-id, mille alusel kõrgendamiseks ette pandud	
13	Soodustused, mille alla kuulub	
14	Aeg, mida kõrgendamisel ei arvestata (Allohv. ja sõd. teenistuskäigu seadl. § 57)	

„.....“ 19.....

.....
(väeosaülema allkiri)

.....
(adjutandi allkiri)

Vastava staabi märkmeid:

Lisa nr. 2, vorm nr. 2.

Allohvitseride ja sõdurite
teenistuskäigu seadluse
§ 201 juurde.

T E E N I S T U S K I R I

.....
(perekonnanimi).....
(nimi ja isanimi).....
(auaste).....
(ametikoht).....
(väeosa või asutis)Lisa nr. 2.

(teine külg)

.....
(auaste, perekonnanimi ja nimi)

I	Sünniaeg		
II	Rahvus		
III	Perekonnaseisuameti nimetus, kus peetakse perekonnaregistrit		
IV	Perekonnaseis		
V	H a r i d u s	üldine või kutseline-mittesõjaline (ära tähendada, millise õppeasutise või klassi õppeasutises või kõrgema õppeasutise teaduskonna, osakonna jne. lõpetanud ja millal)	
		sõjaline	
		miliseid võõrkeeli valdab	kõnes kirjas
VI	Autasud ja au- ning teenetemärgid		

Lisa nr. 2.

(kolmas külg)

(auaste, perekonnanimi ja nimi)

VII	Teenistuskirja teenistuskäigu lahtriisse sissekantud karistused	
VIII	<p>Sõjategevusest osavõtmine ja teenistuskohuste täitmisel saadud tervisrikked</p> <p>(Ära tähendada:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) millal loetud rindel olevaks ja millal sealt lahkunuks; 2) kokku mitu aastat, kuud ja päeva viibinud rindel; 3) kokku mitu aastat, kuud ja päeva viibinud tagalaväeosades ja -asutistes; 4) millal ja kus saanud lahingus haavata või põrutada või haigestunud teenistuskohuste täitmisel) 	

Lisa nr. 2.

(neljas külg)

(auaste, perekonnanimi ja nimi)

Jrk. nr.	IX Teenistuskäik kronoloogilises järjekorras*	Aasta	Kuu	Päev

Lugenud:

.....
(allohvitseri allkiri).....
(pitser).....
(väeosa või asutise ülema allkiri).....
(adjutandi allkiri)

Nr.

Lisa nr. 4, vorm nr. 4.

Allohvitseride ja sõdurite
teenistuskäigu seadluse
§ 256 juurde.

N I M E S T I K

.....
(väeosa nimetus, kust sõjaväelane lähetatakse) (väeosa nimetus, kuhu sõjaväelane lähetatakse)

lähetatavatele sõjaväelastele.

Peavad ilmuma kohale „.....“.....19... kell

Jrk.- nr.	Auaste, nimi ja perekonnanimi	Lähendamise alus või otstarve	Märkmeid
.....
.....
.....

L i s a:

„.....“..... 19...

.....
(väeosaülema allkiri)

Nr.

.....
(adjutandi allkiri)

.....
ülemaale.

Lisa nr. 4.

(teine külg).

.....
ülemaale.

Nimestikus tähendatud sõjaväelased ilmusid kohale

„.....“.....
(kuupäev ja kellaeg)

.....
(väeosaülema allkiri)

„.....“..... 19...

Nr.

.....
(adjutandi allkiri)

Lisa nr. 5.

(teine külg)

2. Sõjategevusest ja lahinguist osavõtmine, lahingus saadud haavad ja põrutused ning rahu ajal tegelikus sõjaväeteenistuses teenistuskohuste täitmisel saadud vigastused.	
3. Kohtulikud karistused tegeliku sõjaväeteenistuse ajal.	
4. Muutused perekonnaseisus pärast sõjaväeteenistusse astumist.	
5. Muid andmeid.	

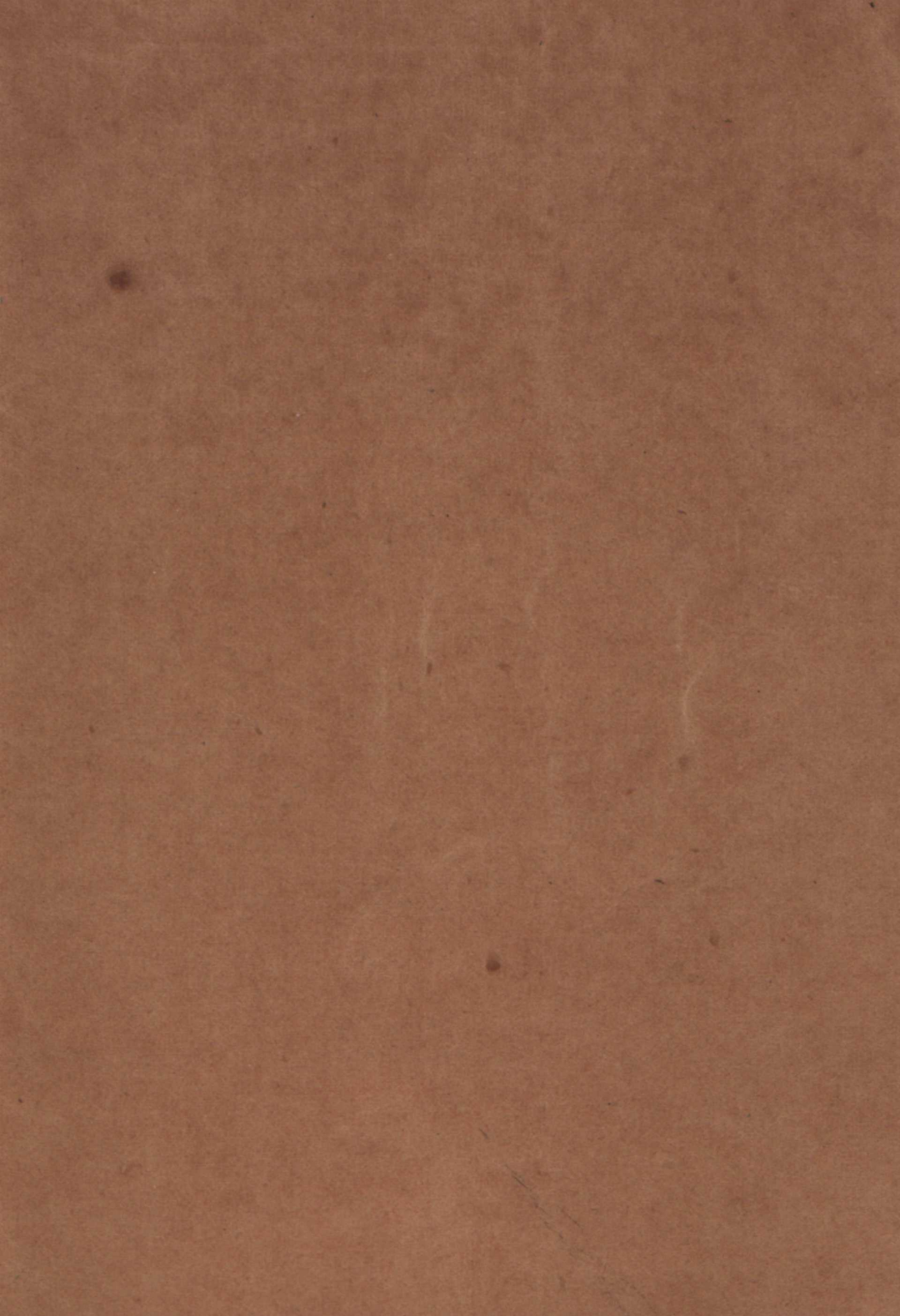
„.....“ 19... (pitser)

Nr.
(väeosa või asutise ülema allkiri).....
(adjutandi või vastava ametiisiku allkiri)

Sõjaväeringkonna staabi märkmeid:

Tallinnas, 20. märtsil 1939.

K. Päts
Vabariigi President.J. Laidoner
Kindral,
Sõjavägede Ülemjuhataja.K. Eenpalu
Peaminister.P. Lill
Kindralleitnant,
Sõjaminister.

EA 27895

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

1 0100 00110147 2